

**Läroplanen för den
svenskspråkiga
gymnasieutbildningen i Vanda**

Namn	Läroplanen för den svenskspråkiga gymnasieutbildningen i Vanda
Kommun	Vanda
Skola	Helsinge gymnasium
Träder i kraft	

Innehållsförteckning

1. Inledning.	1
2. Gymnasieutbildningens uppdrag och värdegrund.	2
2.1. Gymnasieutbildningens uppdrag.	2
2.2. Värdegrunden.	2
3. Undervisningen.	5
3.1. Synen på lärande.	5
3.2. Studiemiljöer och studiemetoder.	5
3.3. Verksamhetskulturen.	7
3.3.1. En lärande organisation.	7
3.3.2. Delaktighet och gemenskap.	8
3.3.3. Välbefinnande och en hållbar framtid.	8
3.3.4. Kulturell mångfald och språkmedvetenhet.	9
3.4. Studiernas uppbyggnad.	9
3.4.1. Timfördelningen.	9
3.4.2. Språkprogram.	11
4. Stöd och handledning för de studerande.	12
4.1. Handledning.	12
4.2. Stöd för lärande och studier.	14
4.3. Studerandevård.	15
4.4. Samarbetet mellan hem och läroanstalt.	18
4.5. Särskilda frågor angående språk och kultur.	19
4.6. Principer för självständiga studier.	20
5. Samarbetet med läroanstalter och övriga parter.	21
5.1. Samarbetet med yrkesläroanstalter och samarbetet med andra gymnasier.	21
5.2. Samarbetet med universitet, yrkeshögskolor och övriga läroinrättningar och instanser.	21
6. Plan för användningen av informations- och kommunikationsteknik i undervisningen.	22
7. Bedömningen av den studerandes lärande.	25
7.1. Syftet med bedömningen.	25
7.2. Kursbedömningen.	25
7.3. Siffervitsord och prestationsanteckningar.	26
7.4. Självständigt genomförd kurs.	26
7.5. Bedömningen av kurser i muntlig språkfärdighet.	27

7.6. Framsteg i studierna.	27
7.7. Erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier.	28
7.8. Bedömningen av en ämneslärokurs.	30
7.9. Fullgörande av gymnasiets hela lärokurs.	31
7.10. Betyg och betygsanteckningar.	32
8. Den kontinuerliga utvecklingen och utvärderingen av verksamheten.	35
9. Övriga planer.	36
10. oppimistavoitteet-ja-opetuksen-keskeiset-sisallot.	37
10.1. Allmänna mål för undervisningen.	37
10.2. Temaområden.	38
10.3. Modersmål och litteratur.	45
10.3.1. Svenska och litteratur.	46
10.4. Det andra inhemska språket, svenska (ruotsi).	46
10.5. Det andra inhemska språket, finska.	48
10.6. Främmande språk.	51
10.6.1. A-lärokurs.	54
10.6.2. B2-lärokurs.	55
10.6.3. B3-lärokurs.	55
10.7. Matematik.	59
10.7.1. Matematik, lång lärokurs.	65
10.7.2. Matematik, kort lärokurs.	66
10.7.3. Gemensam studiehelhet i matematik.	69
10.8. Biologi.	69
10.9. Geografi.	75
10.10. Fysik.	80
10.11. Kemi.	86
10.12. Filosofi.	91
10.13. Psykologi.	94
10.14. Historia.	98
10.15. Samhällslära.	106
10.16. Religion.	110
10.17. Livsåskådningskunskap.	111
10.18. Hälsokunskap.	115
10.19. Gymnastik.	119
10.20. Musik.	121
10.21. Bildkonst.	125
10.22. Studiehandledning.	129
10.23. Temastudier.	131

1. Inledning

Utbildningsstyrelsen fastställde den 27.10.2015 grunderna för gymnasiets läroplan för gymnasieutbildning för ungdomar. Gymnasieutbildningsanordnaren ska göra upp och godkänna en läroplan för gymnasiet i enlighet med läroplansgrunderna. Uppgörandet av läroplanen baserar sig förutom på läroplansgrunderna även på gymnasielagen (629/1998) och -förordningen (810/1998) samt statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014). Den nya läroplanen som har gjorts upp i enlighet med läroplansgrunderna ska tas i bruk för de studerande som inleder studier i gymnasiet 1.8.2016 och därefter ska läroplansgrunderna tas i bruk en årskurs åt gången.

Denna läroplan för den svenskspråkiga gymnasieutbildningen i Vanda är uppgjord i enlighet med läroplansgrunderna under våren 2016. Lärarna och rektorerna vid gymnasierna i Vanda samt bildningsväsendets personal har ansvarat för uppgörandet av läroplanen. Under läroplansprocessens olika faser har även studerandenas och deras vårdnadshavares åsikter hörts.

Synvinklar för förnyelsen av läroplanen har varit bland annat:

- studier som utvecklar mångsidiga kompetenser
- förnyelse av gymnasiepedagogiken och bredare kontakt med det omgivande samhället
- stödjande av den studerandes förmåga att lära sig att lära
- mångsidiga bedömningsmetoder
- mångsidiga studiemiljöer och användning av undervisningsteknologi
- utvecklande av den studerandes förutsättningar för fortsatta studier och arbetslivskunskap
- främjande av en kollaborativ verksamhetskultur som baserar sig på delaktighet
- stärkande av den studerandes handledning som baserar sig på flera parter delaktighet och ansvar.

I läroplanen för den svenskspråkiga gymnasieutbildningen i Vanda fastställs stadens linjedragningar för anordnande av gymnasieutbildning samt gemensamma verksamhetsprinciper för gymnasierna i Vanda gällande verksamhetskultur, förverkligandet av undervisning, handledning och stöd till den studerande, bedömning av den studerande, inlärningsmål och undervisningens centrala innehåll. I läroplanen är den kommunvisa texten skriven med rak stil, och läroplansgrundernas text är markerad med kursiv stil. På basen av denna läroplan uppgörs gymnasiernas skolvisa läroplaner under läsåret 2016-2017.

2. Gymnasieutbildningens uppdrag och värdegrund

2.1. Gymnasieutbildningens uppdrag

Gymnasieutbildningens uppdrag är att ge en bred allmänbildning. Med allmänbildning i gymnasieutbildningen avses värderingar, kunskaper, färdigheter, attityder och vilja med vars hjälp en kritiskt och självständigt tänkande individ kan samverka med andra och handla på ett ansvarsfullt, empatiskt och framgångsrikt sätt. Under gymnasietiden vidareutvecklar den studerande viktiga kunskaper om människan, olika kulturer, naturen och samhället. Undervisningen ska hjälpa den studerande att förstå komplexa beroendeförhållanden i livet och i världen och att analysera omfattande företeelser.

Gymnasieutbildningen har som uppdrag att undervisa och fostra. Under gymnasietiden formar den studerande sin identitet, människosyn, världsbild och världsåskådning och finner sin plats i världen. Samtidigt utvecklar den studerande sin förståelse för historien och en beredskap inför framtiden. Gymnasieutbildningen ska fördjupa den studerandes intresse för vetenskapens och konstens värld samt utveckla färdigheter för arbete och arbetsliv.

Gymnasieutbildningen bygger på den grundläggande utbildningens lärokurs. Den ger de allmänna förutsättningarna för fortsatta studier vid universitet, yrkeshögskolor och för sådan yrkesutbildning som bygger på gymnasiet lärokurs. Kunskaperna och färdigheterna som inhämtats i gymnasiet påvisas genom avgångsbetyget från gymnasiet, studentexamensbetyget, gymnasiediplom och övriga prestationer. Gymnasieutbildningen ska vägleda den studerande att göra upp framtidsplaner och sporra till livslångt lärande.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Gymnasierna i Vanda erbjuder en högklassig gymnasieutbildning som ger de studerande en bred allmänbildning. Gymnasiegemenskapen stöder den studerandes utveckling till en balanserad, ansvarskännande och bildad medborgare som har en förmåga att verka i ett föränderligt samhälle samt förutsättningar för ett livslångt lärande. Från gymnasierna i Vanda utexamineras studerande som har goda förutsättningar att fortsätta sina studier och förverkliga sina mål både i livet och i framtida arbetsuppgifter.

Gymnasierna i Vanda har stor dragningskraft och är internationella, mångkulturella och innovativa läroanstalter som ständigt utvecklar sin verksamhet. Studierna sker i moderna och trygga inlärningsmiljöer där bl.a. informations- och kommunikationsteknik utnyttjas på ett mångsidigt sätt. I gymnasierna i Vanda deltar de studerande aktivt i utvecklingen av gymnasieverksamheten, och hela gymnasiegemenskapen engagerar sig i främjandet av de studerandes välmående. I gymnasierna finns en inspirerande och uppmuntrande verksamhetskultur där varje studerande har möjlighet att hitta sina egna styrkor och det som hen är intresserad av.

2.2. Värdegrunden

I grunderna för gymnasiet läroplan bygger värdegrunden på den finländska bildningstraditionen, enligt vilken samhället och kulturen utvecklas och förnyas genom utbildning och lärande. Bildning innebär att kunna utveckla en omdömesförmåga på basis av kunskap, etisk reflektion och genom att sätta sig in i en annan människas situation, både individuellt och i grupp. Bildning innebär även förmåga och vilja att på ett etiskt, empatiskt och konstruktivt sätt hantera konflikter mellan ideal och verklighet. Bildning kommer till uttryck i omsorg, tolerans, en mångsidig uppfattning om verkligheten samt i en vilja att arbeta för positiva förändringar. Bildningsidealet i gymnasiet är en strävan efter sanning, mänsklighet och rättvisa. Gymnasieundervisningen ska utveckla den

studerandes kunskap om olika värden genom att behandla motsättningar mellan offentligt uttalade värderingar och verkligheten.

Undervisningen ska utgå från människolivets okränkbarhet och respekt för liv och de mänskliga rättigheterna. Den studerande ska under gymnasietiden bilda sig en klar uppfattning om vilka värderingar, centrala grundläggande normer och människorättsnormer som ligger till grund för de grundläggande och mänskliga rättigheterna samt på vilka sätt dessa rättigheter främjas. Gymnasieundervisningen ska bygga på de viktigaste konventionerna om mänskliga rättigheter, såsom FN:s konvention om barnets rättigheter.

Gymnasieundervisningen ska främja jämlikhet och likabehandling samt välbefinnande och demokrati. Undervisningen ska vara religiöst och partipolitiskt obunden och icke-konfessionell och får inte användas i kommersiellt syfte. Gymnasieundervisningen ska sporra den studerande att reflektera över olika möjligheter, alternativ och missförhållanden i det finländska samhället och i den globala utvecklingen. All verksamhet i gymnasiet ska präglas av delaktighet, aktivitet och gemenskap.

Gymnasieundervisningen ska lyfta fram nödvändigheten av en hållbar livsstil och ekosocial bildning samt bygga en kunskapsgrund för en ekonomi som gynnar miljön och främjar medborgarnas välbefinnande. Den studerande ska förstå betydelsen av sina egna handlingar och det globala ansvarets betydelse då det gäller att säkra en hållbar användning av naturresurser, för att motverka klimatförändringen och för att bevara den biologiska mångfalden. Gymnasieundervisningen ska uppmuntra till internationellt samarbete och världsmedborgarskap i enlighet med FN:s utvecklingsmål.

Varje gymnasium är en gemenskap, där människor med olika språklig, ideologisk och religiös bakgrund har möjlighet att upptäcka gemensamma värderingar och principer för ett gott liv. I gymnasiet ska de studerande uppmuntras att bry sig om och ta hand om varandra samt lära sig att samarbeta. Kreativitet, initiativförmåga, ärlighet och uthållighet ska värdesättas. Den mänskliga och kulturella mångfalden ska ses som en rikedom och källa till kreativitet. Gymnasieutbildningen ska värna kulturarvet samt förmedla och utvärdera kunskap om kulturarvet i ett nutidsperspektiv.

Värdegrunden ska konkretiseras i läroplanen i frågor som är väsentliga för det egna gymnasiet. Värdegrunden ska genomsyra gymnasiets verksamhetskultur, undervisningen i alla läroämnen och organiseringen av arbetet. Värdegrunden i gymnasiet konkretiseras och förtydligas i de temaområden som beskrivs i dessa grunder för gymnasiets läroplan. Temaområdena är samtidigt etiska ställningstaganden i aktuella frågor som är centrala för utbildning och fostran.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Värderingarna inom gymnasieutbildningen i Vanda grundar sig på värderingarna i läroplansgrunderna och på Vanda stads värderingar innovativitet, hållbar utveckling och samarbete. Värderingarna syns i gymnasieutbildningen bl.a. på följande sätt:

Innovativitet

- genom mod och vilja att pröva nya verksamhetssätt
- genom en fördomsfri utveckling av verksamheten
- genom en verksamhetskultur som främjar idéer, kreativitet och företagsamhet
- genom en uppmuntrande och trygg atmosfär
- genom att man tillåter misslyckanden och lär sig av sina misstag

Hållbar utveckling

- genom innehåll som fostrar till en global, samhällelig, social och ekonomisk ansvarsfullhet
- genom en utveckling och tillämpning av kunskap och färdigheter som behövs för en hållbar livsstil
- genom en insikt om och respekt för det egna kulturarvet och olika kulturer
- genom kritiskt tänkande och sökande efter alternativa verksamhetssätt
- genom ansvarsfulla val och hållbar konsumtion med respekt för miljön
- genom likvärdighet och ett jämlikt och rättvist bemötande

Samarbete

- genom en verksamhetskultur som uppmuntrar till en aktiv och ansvarsfull samhällelig verksamhet
- genom en växelverkan där allas åsikter tas i beaktande och rättvisa lösningar görs
- genom att skapa och upprätthålla en god gruppanda
- genom en ömsesidig omsorg
- genom en insikt om och respekt för olikheter
- genom att ta ansvar för sig själv och gemenskapen
- genom ett samarbete med intressentgrupper

3. Undervisningen

3.1. Synen på lärande

Grunderna för läroplanen bygger på en syn på lärande, där lärandet är ett resultat av den studerandes aktiva, målinriktade och självstyrda arbete. Under lärprocessen tolkar, analyserar och utvärderar den studerande olika slag av information, bygger ny kunskap och fördjupar därmed sin kompetens utgående från sina tidigare erfarenheter och kunskaper.Handledning och konstruktiv respons stärker självförtroendet och hjälper den studerande att utveckla sitt tänkande och arbeta på ett ändamålsenligt sätt.

Lärandet sker genom kommunikation med andra studerande, lärare och sakkunniga samt i olika grupper och miljöer. Lärandet är mångfasetterat och knutet till den aktivitet, den situation och den kultur där det försiggår. I gymnasiet ska de studerande handledas att upptäcka samband mellan begrepp, vetenskapsområden och kunskaper och att tillämpa det de tidigare lärt sig, i föränderliga situationer. En studerande som är medveten om sina lärprocesser kan bedöma och utveckla sina studiefärdigheter och sitt tänkande. Samtidigt utvecklas även färdigheter som förutsätts för livslångt lärande. Framgångar i studierna och andra positiva erfarenheter främjar lärandet och sporrar de studerande att fördjupa sina kunskaper.

Gymnasieutbildningen i Vanda

I gymnasiet ska de studerande utveckla följande kompetenser:

- självreglering och att lära sig att lära
- globalt medborgarskap
- samarbete
- kreativitet
- kommunikation och växelverkan
- kritiskt tänkande

3.2. Studiemiljöer och studiemetoder

Studiemiljöerna och -metoderna i gymnasiet ska utformas utgående från synen på lärande och målen för undervisningen. Också de studerandes förutsättningar, intressen, åsikter och individuella behov ska utgöra grunden för valet och utvecklandet av studiemiljöer och -metoder.

Eftersom lärandet är mångfasetterat och knutet till tidigare inhämtade kunskaper, ska mångsidiga undervisnings-, handlednings- och studiemetoder tillämpas i gymnasiet. Vid valet av metoder bör de begreppsliga och metodiska kunskaper som förutsätts i olika läroämnen beaktas. Studiemetoder som bygger på undersökning, experiment och problemlösning främjar förmågan att lära sig och utvecklar ett kritiskt och kreativt tänkande. Genom arbetsmetodiska lösningar kan man stödja de studerande att utveckla förmåga att behärska helheter och kunskaper inom ämnesövergripande områden.

Målet med undervisnings- och studiemetoderna i gymnasiet är att de studerande ska arbeta aktivt och utveckla samarbetsfärdigheter. De studerande ska vägledas att planera sina studier, utvärdera sina arbetsfärdigheter och sin arbetsteknik och att ta ansvar för sitt lärande. De ska också handledas att använda digitala verktyg på ett mångsidigt sätt. Vid valet av studiemetoder och i handledningen av arbetet ska man dessutom sträva efter att identifiera och förändra könsbundna attityder och rutiner.

Meningsfulla lärupplevelser förbinder och motiverar till studier. De studerande ska ges möjligheter att arbeta med uppgifter, i vilka kunskaper och färdigheter kopplas ihop dels med deras egna erfarenheter, dels med olika företeelser i omgivningen och samhället. De studerande ska uppmuntras att lösa problembaserade och tillräckligt utmanande uppgifter, upptäcka problem och att ställa frågor och söka svar.

Studiemiljöerna i gymnasiet ska vara trygga och hälsosamma för de studerande. Målet är att studiemiljöerna ska vara mångsidiga, att de ska främja studiemotivationen och bidra till att studierna blir meningsfulla. Genom att utveckla studiemiljöerna ska man utöver självständigt arbete även stödja interaktivt och kollaborativt lärande. I lösningar som gäller studiemiljöerna är det skäl att beakta att lärandet sker i varierande situationer och på många olika platser. Den byggda miljön och naturen ska utnyttjas i studierna så att kreativt tänkande och forskningsbaserade studier är möjliga. Studiemiljöerna ska vidgas till sammanhang utanför läroanstalten bland annat med hjälp av digitala verktyg och arbetssätt. De studiemiljöer som universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter, bibliotek, idrotts- och naturcenter, konst- och kulturinstitutioner, arbetslivet och företag samt andra parter erbjuder ska utnyttjas på ett mångsidigt sätt.

De studerande ska handledas att använda digitala studiemiljöer, studiematerial och verktyg för att söka och utvärdera information i olika former och för att producera och dela ny kunskap. De studerande ska själva ansvara för anskaffningen av läromedel, material och arbetsredskap, ifall dessa inte erbjuds av utbildningsanordnaren.

De studerandes individuella studiegång, lärtigar och förmåga att studera på nätet ska stödjas genom att de studerande erbjuds möjligheter att genomföra studier också som distansstudier. En kurs som genomförs som distansstudier ska bestå av självständiga studier handledda av läraren samt mångsidig användning av datanät och annan informations- och kommunikationsteknik. Inom distansundervisningen ska man sträva efter att också använda kollaborativa arbetssätt. En gymnasiekurs kan också ordnas som flerformsundervisning, så att kursen förutom distansundervisning och #studier på nätet även innehåller närundervisning och -handledning.

När studierna genomförs som självständiga studier är det viktigt att beakta den studerandes förutsättningar att genomföra studierna utan att delta i undervisning. Man ska också beakta den studerandes behov av handledning och stöd.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Gymnasierna i Vanda är studiemiljöer där växelverkan, samhörighet och självständigt arbete stödjer varandra. Växelverkan mellan naturen och den bebyggda miljön beaktas under studierna och verksamheten strävar efter att följa principerna för hållbar utveckling. Användningen av teknologi möjliggör att studiemiljön utvidgas utanför läroanstaltens väggar. Gymnasierna i Vanda utnyttjar närmiljöns berikande möjligheter för lärmiljöerna, t.ex. biblioteks-, idrotts- och kulturservicen, den omgivande naturen, företagssamarbetet samt gymnasienätet i Vanda. Även samarbetet med övriga vetenskaps- och konstinstitutioner, medborgarsamhället, arbetslivet samt övriga parter stödjer utvecklandet av mångsidiga lärmiljöer. Ett av målen för gymnasierna i Vanda är att utveckla samarbetet med universitet och yrkeshögskolor. I studierna betonas mångsidig informationssökning, -utvärdering, -produktion och -förmedling, som genomförs även genom att utnyttja digitala lärmiljöer.

I gymnasiestudierna betonas tillägnandet av framtidens kompetenser, t.ex. att lära sig att lära, kritiskt tänkande samt kreativitet. De studerande vägleds att planera sina egna studier samt att utvärdera sina arbetsfärdigheter och sin studieteknik, speciellt i början av gymnasiestudierna. När gymnasiestudierna fortskrider stärker de studerande sina kunskaper och färdigheter. De studerande övar och stärker sina kunskaper i informations- och kommunikationsteknologi som en del av studierna i alla läroämnen. Utgångspunkten för alla uppgifter som ges åt de studerande borde vara de studerandes egna erfarenheter samt företeelser i omgivningen och samhället. Lösningarna förutsätter ofta kombinationer av kunskaper och färdigheter från flera olika läroämnen. I Vanda erbjuder gymnasierna de studerande möjligheter att delta i olika slags evenemang som främjar innovationsfärdigheter.

I gymnasierna i Vanda kan den studerande flexibelt välja mellan olika studieformer som utnyttjar informations- och kommunikationsteknologi, såsom distansstudier, där den handledda gymnasiekursen avläggs helt självständigt via datanät, samt delvis eller helt självständigt avlagda kurser via nätet. Den studerande kan utnyttja flexibla studieformer eller studera självständigt. Genom dessa studieformer kan den studerande utveckla sina färdigheter för fortsatta studier. Då

den studerande avlägger en kurs självständigt utarbetas en skriftlig plan tillsammans med den studerande. I planen beskrivs hur den studerande handleds samt hur framstegen följs upp under kursen.

3.3. Verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen är en tolkning av vad gymnasiets uppdrag att undervisa och fostra innebär i praktiken. Den ska genomsyra läroanstaltens hela verksamhet och allas sätt att bemöta varandra. Gymnasiet är en egen utbildningsform och varje gymnasium har sin egen verksamhetskultur. De olika delarna av läroplanen konkretiseras i verksamhetskulturen. Verksamhetskulturen innehåller både medvetna och omedvetna faktorer som återspeglas i läroanstaltens verksamhet.

I grunderna för läroplanen betonas en verksamhetskultur som främjar hållbart välbefinnande och delaktighet och som är öppen för olika former av kommunikation och förändringar i världen. Verksamhetskulturen ska utvecklas i samarbete mellan hela personalen, de studerande, vårdnadshavarna och läroanstaltens samarbetsparter. Principerna för utvecklandet och utvärderingen av verksamhetskulturen och eventuella lokala prioriteringar ska beskrivas i läroplanen.

I grunderna för läroplanen är utgångspunkten att följande teman ska styra utvecklandet av verksamhetskulturen.

3.3.1. En lärande organisation

En läroanstalt är en lärande gemenskap som ska främja alla sina medlemmars lärande och stimulera till målinriktat arbete. För att bygga upp en lärande gemenskap förutsätts dialog och pedagogiskt ledarskap. Arbetssätt som stärker det kollaborativa och individuella lärandet ska systematiskt utvecklas. Genom tematiska arbetssätt kan man skapa förutsättningar för helhetsskapande undervisning. Arbetet ska utgå från de studerande och stärka deras initiativförmåga, utveckling och lärande. En positiv inställning till lärande lägger grund för framtida färdigheter och livslångt lärande. En lärande organisation skapar rutiner för kommunikationen både inom läroanstalten och med det omgivande samhället. Det förutsätter samarbete med hemmen, andra skolor och utbildningsstadier samt med arbets- och företagslivet. Digitaliseringen möjliggör kollaborativt lärande och kunskapsskapande samt användning av olika slag av studie- och kunskapsmiljöer. De studerande ska handledas att agera också i en nätverksbaserad och globaliserad värld.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Förutsättningarna för att fungera som lärande organisationer stärks av gymnasiernas verksamhetskulturer. Organisationerna består av de studerande, lärarna, studiehandledarna, personalen inom studerandevården, rektorn, vice rektorn, gymnasiesekreterarna samt övrig personal. Gymnasiernas verksamhet utgår från de studerande och de studerande deltar i läroanstaltens forum för beslutsfattande.

Utöver det interna samarbetet samt samarbetet mellan hem och läroanstalt bildar gymnasierna nätverk med andra läroanstalter, arbets- och företagslivet, medborgarsamhället, internationella aktörer samt övriga parter. Gymnasierna i Vanda utvecklar alumni-verksamheten. Det utarbetas ett program för arbetslivsmotsvarighet, som utvärderas och utvecklas regelbundet.

Det kommer också att skapas ett program för genomförandet av digitalisering. Programmet kommer att utvärderas och utvecklas regelbundet.

3.3.2. Delaktighet och gemenskap

Delaktighet och demokratisk verksamhet ger de studerande förutsättningar att växa till aktiva medborgare. Utbildningsanordnaren ska främja alla studerandes delaktighet och ge dem mångsidiga möjligheter att delta i beslutsfattandet och i utvecklandet av arbetssätten vid läroanstalten. De studerande ska uppmuntras att uttrycka sin åsikt, vara med och besluta om gemensamma frågor och att agera ansvarsfullt i olika grupper och i samhället. De ska även uppmuntras att vara aktiva och att delta i till exempel studerandekårs- och tutorverksamhet. Läroanstalten ska systematiskt, i samarbete med olika samarbetsparter, utveckla handlingssätt som skapar delaktighet och gemenskap. I undervisningen ska man använda kollaborativa arbetssätt och stödja de studerande att utveckla sociala relationer i gruppen. Betydelsen av kollaborativa arbetssätt och grupphandledning ska betonas i början av gymnasiestudierna.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Gymnasierna i Vanda främjar de studerandes mognande till aktiva medborgare genom att betona de studerandes delaktighet i mångsidiga forum. Alla studerande uppmuntras till delaktighet. Gymnasierna stödjer och uppmuntrar de studerande att delta i både interna och externa kanaler för påverkan, både i närområdet och på riksnivå. Studerandekårerna i gymnasierna i Vanda samarbetar aktivt. Gymnasierna betonar vikten av grupphandledning i formandet av de studerandes sociala relationer. Grupphandledningen och tutorverksamheten stödjer de studerandes gruppbildning samt utvecklingen av de studerandes gymnasiekunskaper och självstyrning. Gymnasiernas grupphandledning utvärderas och utvecklas regelbundet.

3.3.3. Välbefinnande och en hållbar framtid

I en lärande gemenskap främjas en hållbar livsstil och förutsättningarna för en bra framtid. De studerande ska uppmuntras att arbeta för en rättvis och hållbar framtid. Ett ansvarsfullt förhållningssätt till miljön ska återspeglas i vardagens val och rutiner. Arbets- och tillvägagångssätten ska stödja den studerandes och gruppens välbefinnande och skapa en rofylld och trygg atmosfär. Kommunikationen i gruppen ska präglas av öppenhet, omsorg och ömsesidig respekt. Dessa aspekter ska beaktas i läroanstaltens hela verksamhet och styra allas arbete. Handledning och studerandevård är hela läroanstaltens gemensamma uppgift. De studerande ska ha möjlighet till lagenlig handledning och stöd med hänsyn till deras individuella och särskilda behov. Jämlikhet och likvärdighet ska främjas i arbetet. Mobbning, trakasserier, våld, rasism eller diskriminering ska inte accepteras, utan förebyggas och tas itu med. De studerande ska uppmuntras att tillägna sig en aktiv livsstil som främjar hälsa, välbefinnande och lärande. Måltiden är en del av en verksamhetskultur som främjar de studerandes välbefinnande.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Öppenhet, omsorg och ömsesidig respekt är verksamhetsprinciper som syns i all verksamhet och växelverkan i läroanstalterna. De studerande, lärarna och personalen inom studerandevården utvecklar tillsammans gymnasiernas verksamhetskultur, som främjar jämlikhet och likvärdighet. I gymnasierna i Vanda tolereras inte mobbning, trakasserier, våld, rasism eller diskriminering. Enligt de gemensamma riktlinjerna för studerandevården i Vanda utarbetar gymnasierna varje läsår läroanstaltvisa verksamhetsplaner för studerandevården. De studerande deltar i utarbetandet och utvärderingen av planen.

Som en del av verksamhetsplanen utarbetar läroanstalterna en plan för hållbar utveckling, som följer målen i bildningsväsendets miljöprogram. Planen främjar en hållbar livsstil och förutsättningarna för en hållbar framtid. I gymnasierna ordnas det temaevenemang, vars mål är att uppmuntra de studerande att tillägna sig en aktiv livsstil som främjar hälsa, välbefinnande och lärande. De studerande deltar i planeringen och genomförandet av temaevenemang. De studerande och personalen i läroanstalten utvecklar måltiden och arrangemangen kring den tillsammans med företaget som producerar måltidstjänsten.

3.3.4. Kulturell mångfald och språkmedvetenhet

Kulturell och språklig mångfald ska värdesättas i gymnasiet. Olika språk, religioner och åskådningar lever sida vid sida och i växelverkan med varandra. Läroanstalten ska dra nytta av landets kulturarv, national- och minoritetsspråk samt den egna och omgivningens kulturella, språkliga, religiösa och åskådningsmässiga mångfald. Det är viktigt att förstå språkens centrala betydelse för lärande och kommunikation samt för identitetsskapande och integrering i samhället. Varje läroämne har sitt eget sätt att använda språket, sitt eget begreppssystem och textbruk, som öppnar olika perspektiv på samma företeelse. I ett språkmedvetet gymnasium utvecklar den studerande flerspråkighet, vilket innebär kunskaper om och i språkbruket inom olika vetenskapsområden, inom modersmålet och dess språkliga varianter såsom dialekter, samt inom övriga språk på varierande nivå. I gymnasiet är varje lärare också språklärare i sitt ämne.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Gymnasierna i Vanda är mångkulturella samfund, där olika språk och kulturer möts på ett naturligt sätt. De studerandes individuella bakgrunder och utgångspunkter beaktas i undervisningsarrangemangen och studiehandledningen. För studerande som talar ett främmande språk som modersmål erbjuds undervisning i svenska som andraspråk samt i mån av möjlighet även undervisning i eget modersmål. Gymnasierna utvecklar sin verksamhet så att de studerande har möjlighet att bekanta sig med olika språk och kulturer som en del av studierna i gymnasiet. Valet av studiematerial stödjer också detta mål.

3.4. Studiernas uppbyggnad

I gymnasieutbildningen för unga omfattar gymnasiets lärokurs minst 75 kurser. I enlighet med [statsrådets förordning](#) om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014) består gymnasiestudierna av obligatoriska, fördjupade och tillämpade kurser. De fördjupade kurserna är valfria för den studerande och huvudsakligen fortsättningskurser som direkt hänger samman med de obligatoriska kurserna. De nationella fördjupade kurserna är de kurser som avses i [statsrådets förordning \(942/2014\)](#) som erbjuds som fördjupade studier och för vilka Utbildningsstyrelsen fastställt läroplansgrunder. Av dessa kurser ska den studerande välja minst tio i sitt studieprogram. Utöver de nationella fördjupade kurserna kan gymnasiet ytterligare ha lokala fördjupade kurser i sin läroplan.

De tillämpade kurserna är metodkurser, av samma eller någon annan utbildningsanordnare ordnade yrkesinriktade studier, integrerade kurser som innehåller stoff från olika ämnen, eller andra studier som lämpar sig för gymnasiet. De tillämpade kurserna omfattar nationella tillämpade kurser och lokala tillämpade kurser som ingår i gymnasiets läroplan. De nationella tillämpade kurserna utgörs av gymnasiediplom som utbildningsanordnaren erbjuder i olika ämnen och ämnesgrupper enligt de nationella läroplansgrunderna, och av de konstkurser, för vilka Utbildningsstyrelsen har fastställt nationella läroplansgrunder i kapitlet Ämnesövergripande konstkurser.

I gymnasiets läroplan bestäms i vilken ordning kurserna ska avläggas.

3.4.1. Timfördelningen

Läroämne	Obligatoriska kurser	Fördjupade kurser
Modersmål och litteratur	6	3
A-språk	6	2
B-språk	5	2
Övriga språk		8+8
Matematik		
Gemensam kurshelhet	1	
kort lärokurs	5	2
lång lärokurs	9	3
Miljö och naturvetenskaper		
Biologi	2	3
Geografi	1	3
Fysik	1	6
Kemi	1	4
Humanistisksamhällsvetenskapliga ämnen		
Filosofi	2	2
Psykologi	1	4
Histori	3	3
Samhällslära	3	1
Religion/ livsåskådningskunskap	2	4
Hälsokunskap	1	2
Konst- och färdighetsämnen	5	
Gymnastik och idrott	2	3
Musik	1 - 2	2
Bildkonst	1 - 2	2
Studiehandledning	2	
Temastudier		3
Kurser i gymnasiet sammanlagt minst 75	Obligatoriska sammanlagt 47 - 51	Fördjupade minst 10

Förutom de obligatoriska och fördjupade kurserna enligt timfördelningen erbjuds det i gymnasierna i Vanda skolvisa tillämpade kurser. Kursernas mål och centrala innehåll beskrivs

i gymnasiernas skolvisa läroplan. I Vanda erbjuds inga kommunvisa eller skolvisa fördjupade kurser.

3.4.2. Språkprogram

Gymnasieutbildningen i Vanda

Språkutbudet i gymnasierna i Vanda varierar från gymnasium till gymnasium. I det svenskspråkiga gymnasiet i Vanda undervisas som A-språk finska och engelska. Som B2-språk kan den studerande välja tyska eller franska och som B3-språk tyska, franska, spanska eller kinesiska. De två första kurserna i B3-kinesiska erbjuds vid det egna gymnasiet, de högre kurserna erbjuds vid Vaskivuoren lukio.

Språkundervisningen ordnas så att studerandenas behov tas i beaktande. Undervisningen kan förverkligas som gruppundervisning, en kombination av gruppundervisning och självstudier eller som självstudier. Gymnasierna i Vanda samarbetar kring anordnandet av språkundervisning.

4. Stöd och handledning för de studerande

4.1. Handledning

Handledningen i gymnasiet ska bilda en helhet som stödjer den studerande i olika skeden av gymnasiestudierna och utvecklar hens förmåga att göra val och fatta beslut om sin utbildning och framtid. Handledningen ska stödja de studerandes välbefinnande, fostran och utveckling, erbjuda verktyg för bättre självkännedom och självreglering och uppmuntra till aktivt medborgarskap. Gemenskapen mellan de studerande samt deras delaktighet och initiativförmåga bör upprätthållas och vidareutvecklas under gymnasietiden. Handledningen ska främja jämlikhet och likabehandling i utbildningen samt förebygga marginalisering. Man ska följa med hur studierna fortlöper och stödja de studerande att gå vidare i sina studier. Studierna och de studerandes välbefinnande ska följas upp och stödjas i samarbete med vårdnadshavarna och studerandevårdspersonalen.

Handledningen ska vara ett gemensamt arbete för hela gymnasiets personal och ska ledas på ett målinriktat sätt. Studiehandledaren bär huvudansvaret för hur handledningen ordnas i praktiken och för planeringen och genomförandet av handledningen som helhet. Grupphandledaren fungerar som närmaste handledare för sin studerandegrupp. Ämnesläraren handleder den studerande i studietekniken i sitt eget ämne, hjälper den studerande att utveckla sin förmåga att lära sig lära och stödjer förutsättningarna för fortsatta studier och kunskapen om arbetslivet vad det egna ämnet beträffar. Den studerande ska vara aktiv och delaktig i handledningen. Varje studerande ska respekteras som individ med rätt till handledning. Handledningen kan ordnas som kursformad undervisning, individuellt och i smågrupper, som kamrathandledning eller som en kombination av dessa.

Den studerande ska under gymnasietiden få handledning som stöd för sina studier och val. Handledningen ska hjälpa den studerande att förstå hur olika val under gymnasietiden påverkar karriärmöjligheterna och möjligheterna till fortsatta studier. Den studerandes studiestrategier och förmåga att utvärdera sina färdigheter ska utvecklas. Den studerande ska få hjälp med att ge akt på sina styrkor och utvecklingsbehov som lärande individ och att välja lämpliga studiemetoder. Den studerande ska få lära sig att planera och göra egna val och att ta ansvar för sina val. Målet är att den studerande ska inse betydelsen av ett livslångt lärande. Handledningen ska på ett mångsidigt och fördomsfritt sätt lyfta fram olika alternativ angående fortsatta studier och karriärplanering som stödjer den studerandes egna planer och val, och den studerande ska vägledas att söka information om alternativen. Som stöd för gymnasiestudierna och övergången till fortsatta studier och arbetslivet ska den studerande utarbeta en individuell plan som innehåller en studieplan, en plan för studentexamen samt en plan för fortsatta studier och yrkeskarriär. Den studerande ska uppdatera sina planer med stöd av handledarna vid läroanstalten.

Handledningen är särskilt viktig vid etappmålen och övergångsskedena i utbildningen. Läroanstalten ska informera eleverna, vårdnadshavarna, studiehandledarna och lärarna i den grundläggande utbildningen om gymnasieutbildningen och ge dem möjligheter att bekanta sig med undervisningen i gymnasiet. Då nya studerande inleder sina studier vid gymnasiet ska de informeras om läroanstaltens verksamhet och gymnasiestudierna. De studerande ska under gymnasietiden ges möjlighet att bekanta sig med både arbetslivet och framtida studieplatser. Övergången till fortsatta studier ska uppmärksammas i slutskedet av gymnasieutbildningen.

Den studerande ska informeras om vilka uppgifter olika personer har inom handledningen samt i vilka frågor och hur den studerande kan få hjälp av dem. Som en del av läroplanen ska man utarbeta en handledningsplan som hjälp för utvecklandet av det gemensamma handledningsarbetet vid läroanstalten. Handledningsplanen ska beskriva handledningsverksamheten och målen för den, uppgifts- och arbetsfördelningen bland gymnasiets hela personal i fråga om handledning, handledningen i samband med utbildningens övergångsskeden samt hur samarbetet som gäller handledning ordnas med centrala samarbetsparter, såsom framtida studieplatser, arbetslivet och andra externa aktörer.

Handledningsplanen ska också beskriva samarbetet med vårdnadshavarna i anslutning till handledning.

Gymnasieutbildningen i Vanda

I gymnasierna i Vanda erhåller alla studerande professionell och planerad handledning. Gymnasiets handledning är en helhet som planeras och förverkligas av de studerande, studiehandledarna, ämneslärarna, grupphandledarna, studerandevårdspersonalen, rektorn samt vårdnadshavarna. I organiseringen av handledningen tas i beaktande att Vanda är en mångkulturell stad.

Handledningens mål är att stärka den studerandes egen aktivitet, delaktighet och ansvarstagande. De studerande i Vanda uppmuntras att se inläringen som en övergripande, livslång process som sker även utanför den egna skolan. Målet är att den studerande deltar och agerar aktivt i sitt samfund och i de val som berör en själv.

Handledningen av de studerande påbörjas genast i början av studierna och upprätthålls under hela gymnasietiden. Övergången från den grundläggande utbildningen till gymnasiet stöds genom ett aktivt samarbete och informationsöverföring. Undervisningspersonalen, studiehandledarna och rektor förmedlar information om gymnasiestudiernas innehåll och målsättningar åt personalen inom den grundläggande utbildningen, eleverna och vårdnadshavarna. Som stöd under övergången från den grundläggande utbildningen till gymnasiet används huvudstadsregionens gemensamma blankett för överföring av information från grundskolan till fortsatta studier.

I förverkligandet av handledningen beaktas de studerandes olika behov under olika skeden i studierna. Med hjälp av handledningen mognar ungdomarna som gymnasiestuderande och lär sig att:

- känna till gymnasiestudiernas struktur och betydelsen av valet av olika ämnen
- utveckla sin förmåga att lära sig att lära
- ta ansvar för framskridandet i studierna
- utveckla sin självutvärdering och reflektera över sitt eget lärande
- stärka sitt eget ansvarstagande och sin egen aktivitet
- göra en plan för fortsatta studier och karriär.

Studiehandledaren har det huvudsakliga ansvaret för planeringen, utvecklandet, förverkligandet och utvärderingen av handledningen tillsammans med den övriga personalen. Alla parter gemensamma uppgift är att stöda utvecklandet av de studerandes beredskap för fortsatta studier, arbetsliv och karriär. Under gymnasietiden uppgör studeranden en personlig studieplan som uppföljs och uppdateras årligen.

Grupphandledaren, ämnesläraren och studiehandledaren följer upp framskridandet i studierna. Om studeranden har svårigheter med sina studier, skall hen erbjudas handledning och stöd. Grupphandledaren är den egna gruppens närmaste stödperson och handledare, som strävar till att främja gruppens förutsättningar för inläring och välmående. Grupphandledaren följer upp de studerandes studieframgång under varje period och informerar vid behov vårdnadshavarna om studiernas framskridande. Ämneslärarnas uppgift är bland annat att stärka utvecklandet av de studerandes förmåga att lära sig att lära och att förmedla information om fortsatta studiemöjligheter och arbetslivets behov som berör det egna ämnet. I gymnasiets studerandevårdsplan beskrivs också de olika personalgruppernas uppgifter i handledningen och stödjandet av de studerande.

De studerandes övergång från gymnasiet till fortsatta studier stöds genom samarbete med högskolorna. Under gymnasiestudierna ordnas möjligheter att bekanta sig med olika alternativ för fortsatta studier och att besöka olika läroanstalter. Karriärplaneringen stöds genom att bjuda in representanter för olika yrkesgrupper till gymnasiet och genom att besöka olika företag och organisationer. Samarbetet med arbetslivet beskrivs mer noggrant i den gemensamma planen för arbetslivsmotsvarighet för gymnasierna i Vanda.

Ett gott samarbete med vårdnadshavarna stöder de studerandes välmående, studier och studieförutsättningar i allmänhet. Vårdnadshavarna informeras om gymnasiestudiernas innehåll,

struktur och betydelse. Vårdnadshavarna bereds möjligheter att träffa gymnasiets personal och diskutera de här frågorna. Grupphandledarnas roll är central när det gäller upprätthållandet av kontakten mellan gymnasiet och vårdnadshavarna.

I gymnasierna i Vanda uppgörs som en del av verksamhetsplanen en handledningsplan, som uppdateras årligen. Handledningsplanen innehåller:

- konkreta mål för handledningen
- arbetsfördelningen mellan olika parter
- handledningen i övergångsskeden och överlåtandet av information
- samarbetet mellan olika samarbetspartner, såsom framtida studieplatser, arbetslivet och andra externa aktörer
- samarbetet med vårdnadshavarna
- informationsplan
- tillvägagångssätt för utvärderingen av handledningsverksamheten.

4.2. Stöd för lärande och studier

Syftet med stöd för lärande och studier är att stödja den studerande under gymnasiestudierna. Stödet ska ordnas med beaktande av de studerandes olika utgångslägen, styrkor och utvecklingsbehov. Stöd för lärande och studier innebär dels att man finner lösningar för hela gemenskapen och för studiemiljön, dels att man möter de studerandes individuella behov. Det är viktigt att lärandet kan löpa obehindrat och att inlärnings svårigheter förebyggs och upptäcks i ett tidigt skede. Varje studerande ska ha möjlighet att lyckas i sitt lärande utifrån sina egna förutsättningar, att utvecklas som lärande individ och att växa och utvecklas som människa. Man ska fästa uppmärksamhet vid den studerandes studieförutsättningar, utvecklingen av förmågan att lära sig lära samt den studerandes möjlighet att ta ansvar för sina studier och planera, genomföra och utvärdera studierna. De studerande och vårdnadshavarna ska informeras om möjligheterna att få stöd och vårdnadshavarna ska uppmuntras att för sin del stödja den studerandes målinriktade lärande.

En studerande kan tillfälligt ha blivit efter i studierna eller behöva stöd på grund av till exempel språkliga, matematiska, motoriska eller uppmärksamhetsrelaterade svårigheter. Behovet av stöd kan också hänga ihop med sociala svårigheter, mentala problem eller problem i den aktuella livssituationen. Utgångspunkten vid bedömningen av stödbehovet är samarbete och kommunikation med den studerande och i mån av möjlighet även med vårdnadshavarna. Konstaterandet av behovet av stöd kan enligt [40 § i lagen om grundläggande utbildning \(628/1998, ändrad genom lag 1288/2013\)](#) grunda sig på information från den grundläggande utbildningen, den studerandes egna, lärarnas eller den övriga personalens observationer eller olika bedömningar. Stödet ska planeras utgående från den information om den studerandes stödbehov som finns att tillgå och det stöd som den studerande eventuellt fått tidigare. Stödåtgärderna ska planeras och sättas in på ett så tidigt stadium som möjligt.

Man ska granska arbetssätten, undervisningsarrangemangen och studiemiljöerna i gymnasiet och hur de lämpar sig för den studerande och sträva efter att finna lösningar som stödjer den studerande i studierna. Läraren ska planera stödåtgärderna tillsammans med den studerande och samarbeta med övriga eventuella sakkunniga. Det är varje lärares uppgift att ge uppmuntrande respons och handleda en studerande som behöver stöd för att stärka självförtroendet, förmågan att bedöma sig själv, att lära sig lära och att planera sin framtid. Den studerandes behov av specialarrangemang i studentexamensproven ska bedömas utgående från det stöd hen behövt och fått under gymnasietiden. Den studerande ska få hjälp med att skaffa nödvändiga utlåtan. Dessutom ska man komma överens om det samarbete som behövs för att den studerande ska kunna testa och öva specialarrangemangen.

Stödformerna kan bestå av differentiering av undervisningen och andra pedagogiska lösningar, utnyttjande av kursvalsmöjligheter, mångsidig studiehandledning och stöd av grupphandledaren. Man ska sträva efter att ordna undervisningssituationerna och proven med beaktande av den

studerandes individuella behov. Studierna för en studerande kan enligt [13 § i gymnasielagen \(629/1998, ändrad genom lag 478/2003\)](#) delvis ordnas på annat sätt än vad som föreskrivs i gymnasielagen och i förordningen och i gymnasiets läroplan. De stödåtgärder och det stöd som behövs i olika läroämnen kan enligt överenskommelse skrivas in i den studerandes individuella studieplan. Den studerande ska vid behov hänvisas att ansöka om tjänster som avses i [29 § 2 mom. i gymnasielagen](#). Utöver stöd för lärande och studier kan den studerande också få individuell studerandevård.

Läroplanen ska fastställa hur de studerandes behov av stödåtgärder avgörs och hur stödet planeras och ordnas.

Gymnasieutbildningen i Vanda

I Vanda följer vi principer för tidigt ingripande och positiv uppmuntran. Planerandet av stödet för den studerande inleds på basen av blanketten för överföring av information från grundskola till fortsatta studier, som den studerande lämnar in vid inskrivningen. Information om de stödformer för inläring som varit i bruk tidigare samt om möjliga utlåtanden förmedlas till de parter som enligt studerandevårdslagen och gymnasielagen får ta del av denna information.

Den studerandes eventuella läs- och skrivsvårigheter utreds i samband med ett lästest som ordnas under det första studieåret. De studerande informeras om lästestet och ges möjlighet att delta i det. Specialläraren tolkar testresultatet och utreder varje enskild studerandes eventuella behov av stödformer. Specialläraren gör i så fall i samarbete med den studerande upp en individuell plan för särskilt stöd (IP).

Ämneslärarna får i samband med kurserna information om studerandens behov av särskilt stöd, som kan bero på läs- och skrivsvårigheter eller andra orsaker. Ämnesläraren planerar tillsammans med studeranden hur stödet förverkligas t.ex. med individuella lösningar. Ämnesläraren följer upp studerandens utveckling och ger studeranden positiv, konstruktiv feedback samt uppmuntrar studeranden till kontinuerlig självutvärdering. Särskilda stödformer kan t.ex. vara arbete i ämnesvisa smågrupper, stödundervisning, studiecirkel samt möjlighet till mångsidiga sätt att visa kunskaper. Den studerande planerar tillsammans med rektor och speciallärare en eventuell ansökan om specialarrangemang under studentskrivningarna.

Målet med gymnasiestudierna är att stödja den studerande till att ta ansvar för sina egna studier. I ämnesstudierna samt inom studiehandledningen övar de studerande olika strategier för att lära sig att lära och att identifiera sin individuella inlärningsstil. Varje ämneslärare ser till att det i kurserna ingår övning av det specifika ämnets studiemetoder. Ämnesläraren är också språklärare i sitt ämne.

Det är på hela arbetsgemenskapens ansvar att värna om en positiv verksamhetskultur som baserar sig på delaktighet samt kontinuerlig uppföljning av de studerandes studier och välmående. Möjliga orosmoment förs vidare i enlighet med den gemensamma studerandevårdsplanen för gymnasier i Vanda.

4.3. Studerandevård

Målet med studerandevården i gymnasiet är att främja de studerandes lärande, hälsa och välbefinnande och värna om hela läroanstaltens välbefinnande och en sund och trygg studiemiljö. Studerandevården ska bestå av både gemensam och individuell studerandevård. [\[Lag om elev- och studerandevård \(1287/2013\) 2 § och 3 §.\]](#)

Studerandevården i gymnasiet ska omfatta studerandevård i enlighet med den läroplan som utbildningsanordnaren godkänt samt studerandevårdstjänster bestående av psykolog- och kuratorstjänster samt studerandehälsovårdstjänster. Den kommun där läroanstalten är belägen ansvarar i första hand för att tillhandahålla studerandevårdstjänsterna. En privat eller statlig utbildningsanordnare kan besluta om att erbjuda dessa tjänster helt eller delvis i egen regi och på egen bekostnad. Den studerande har rätt att avgiftsfritt få sådan studerandevård som förutsätts för

att hen ska kunna delta i utbildningen, med undantag av sjukvårdstjänster för studerande som fyllt 18 år. De studerande och deras vårdnadshavare ska informeras om den studerandevård som de studerande har tillgång till och den studerande ska hänvisas att söka de studerandevårdstjänster som hen behöver. [[Lag om elev- och studerandevård 3 § och 9 § \(ändrad genom lag 1409/2014\)](#) och 11 §.]

Studerandevården ska ordnas genom sektorsövergripande samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet så att den bildar en fungerande och sammanhängande helhet. Studerandevården ska genomföras i samarbete med de studerande och deras vårdnadshavare och vid behov med andra samarbetsparter. Alla studerande ska ges möjlighet att delta i planeringen och utvecklandet av studerandevården. Studerandevården är en uppgift som hör till alla som arbetar vid läroanstalten och alla som ansvarar för studerandevårdstjänsterna. Läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet i studiegemenskapen. [[Lag om elev- och studerandevård 3 § och 4 §, gymnasielag 629/1998, 27 § \(1268/2013\).](#)]

Centrala principer för studerandevården

I föreliggande grunder för gymnasiets läroplan fastställs de centrala principerna för studerandevården och målen för den studerandevård som hör till undervisningsväsendet. Grunderna innehåller också anvisningar om läroplanen och läroanstaltens studerandevårdsplan [[gymnasielag 10 §, 29 a § \(ändrad genom lag 1289/2013\)](#), [lag om elev- och studerandevård 13 §](#)].

Gemensam studerandevård

Studerandevården ska främst vara förebyggande gemensam studerandevård. Studerandevården ska ingå i läroanstaltens verksamhetskultur och omfatta åtgärder som främjar de studerandes delaktighet, lärande, välbefinnande, hälsa och sociala ansvarstagande. Det är också viktigt att främja och följa upp välbefinnandet i studiegemenskapen och värna om en sund, trygg och tillgänglig studiemiljö. ([Lag om elev- och studerandevård 4 §.](#))

Utgångspunkt för planeringen och utvecklandet av den gemensamma studerandevården är den studerandes delaktighet, positiv kommunikation och att stödja den unga vuxna att bli självständig. Alla studerande ska ha möjlighet att vara med och utveckla den gemensamma studerandevården och uttrycka sin åsikt i frågor som gäller de studerande och hela studiegemenskapen [[gymnasielag 27 § \(ändrad genom lag 1268/2013\)](#), [lag om elev- och studerandevård 18 §](#)]. Vårdnadshavarnas möjlighet att delta i samarbetet ska främjas. Vårdnadshavarna ska uppmuntras att vara med och utveckla den gemensamma studerandevården samt stärka samarbetet och välbefinnandet vid gymnasiet. Man ska även samarbeta med myndigheter och aktörer som främjar de ungas välbefinnande, hälsa och trygghet i kommunen.

Den studerande har rätt till en trygg studiemiljö [[gymnasielag 21 § \(ändrad genom lag 1268/2013\)](#)]. Det innebär såväl fysisk och psykisk som social trygghet. Undervisningen ska ordnas så att de studerandes och personalens säkerhet garanteras i alla situationer. Det är också viktigt att de studerande deltar i främjandet av trygghet i studiegemenskapen för att stödja välbefinnandet och ändamålsenliga tillvägagångssätt i situationer där säkerheten är hotad. Främjandet av trygghet och välbefinnande ska ingå i läroanstaltens verksamhetskultur och beaktas i hela verksamheten.

Individuell studerandevård

Med individuell studerandevård avses studerandevårdstjänster som tillhandahålls en enskild studerande, nämligen studerandehälsovårdstjänster, psykolog- och kuratorstjänster inom studerandevården samt yrkesövergripande individuell studerandevård som gäller en enskild studerande och genomförs av en yrkesövergripande expertgrupp. ([Lag om elev- och studerandevård 5 §.](#))

Syftet med den individuella studerandevården är att främja den studerandes välbefinnande, hälsa och studieförmåga och att identifiera individuella behov i anslutning till dem eller till den studerandes livssituation. Målet är också att i ett tidigt skede förebygga problem och tillhandahålla det stöd som behövs.

Individuell studerandevård ska genomföras i samverkan med den studerande och med dennas samtycke. I fråga om åtgärder och avgöranden som gäller den studerande själv ska den studerandes egna önskemål och åsikter beaktas. Utgångspunkten är förtroendefull kommunikation som präglas av respekt för den studerande och hans åsikter samt den studerandes integritet i frågor som gäller studerandevården. Den studerande och vårdnadshavarna ska informeras om den enskilda studerandes rättigheter i studerandevården och om vad lagen föreskriver om förfaringssätten och behandlingen av uppgifter i ärendet. ([Lag om elev- och studerandevård 11 § och 18 §.](#))

Studerandevårdsgrupper i yrkesövergripande arbete

Verksamheten i de yrkesövergripande studerandevårdsgrupperna är en del av studerandevården. Studerandevårdsgrupperna utgörs av 1) en styrgrupp för studerandevården, 2) en studerandevårdsgrupp för läroanstalten och 3) en yrkesövergripande expertgrupp som tillsätts från fall till fall. ([Lag om elev- och studerandevård 14 §.](#))

Utbildningsanordnaren tillsätter styrgruppen för studerandevården och studerandevårdsgruppen för läroanstalten. Ärenden som gäller en enskild studerande behandlas i en expertgrupp som tillsätts från fall till fall. Alla studerandevårdsgrupper ska vara yrkesövergripande, vilket innebär att en grupp ska bestå av företrädare för undervisningspersonalen, studerandehälsovården samt psykolog- och kuratorstjänsterna. Alla tre grupper har sina egna uppgifter och en sammansättning som bestäms utgående från uppgifterna.

Styrgruppen för studerandevården ansvarar för den allmänna planeringen, utvecklandet, styrningen och utvärderingen av utbildningsanordnarens studerandevård. Styrgruppens uppgifter kan också skötas av någon annan för ändamålet lämplig grupp. Två eller flera utbildningsanordnare kan också ha en gemensam styrgrupp. Samma grupp kan även vara gemensam för flera utbildningsformer.

Läroanstaltens studerandevårdsgrupp ska ansvara för planeringen, utvecklandet, genomförandet och utvärderingen av studerandevården vid läroanstalten. Gruppen leds av en person som utses av utbildningsanordnaren. Utbildningsanordnaren ska tillsammans med de sektorer som producerar studerandevårdstjänster bestämma om gruppens sammansättning och förfaringssätt i anslutning till uppgifterna. Studerandevårdsgruppen kan vid behov höra experter. Gruppens centrala uppgift är att främja hälsa, välbefinnande och trygghet vid läroanstalten och att genomföra och utveckla övrig gemensam studerandevård.

För att utreda behovet av stöd och ordna studerandevårdstjänster för en enskild studerande eller en viss grupp av studerande sammankallas en yrkesövergripande expertgrupp. Gruppen sammankallas av den person i undervisningspersonalen eller studerandevården som ärendet på grund av personens arbetsuppgifter hör till. Expertgruppens sammansättning avgörs från fall till fall och beror på ärendet som behandlas och vilken kompetens det förutsätter. Experter får utnämnas till medlemmar i gruppen endast med samtycke av den studerande eller, om han eller hon undantagsvis inte har förutsättningar att bedöma vad samtycket innebär, med samtycke av vårdnadshavaren. Expertgruppen ska utse en ansvarsperson inom gruppen. Med specifikt skriftligt samtycke av den studerande får också andra samarbetsparter inom studerandevården eller den studerandes närstående delta i behandlingen av ett ärende som gäller den studerande ([lag om elev- och studerandevård 19 §](#)).

Uppgörandet av planer inom studerandevården

På lokal nivå styrs planeringen och genomförandet av studerandevården av tre olika planer. Planerna är 1) välfärdsplan för barn och unga, där uppgifter om studerandevården ingår, 2) beskrivning av studerandevården i läroplanen, och 3) studerandevårdsplan för läroanstalten. [[Lag om elev- och studerandevård 12 och 13 §](#), [barnskyddslag 417/ 2007, 12 § \(ändrad genom lag 1292/2013\)](#), [gymnasielag 10 § \(ändrad genom lag 478/2003\)](#), [hälso- och sjukvårdslag \(1326/2013\) 17 §.](#)]

Välfärdsplanen för barn och unga är en plan som en eller flera kommuner gemensamt utarbetar för att främja barns och ungas välbefinnande och för att ordna och utveckla barnskyddet. Planen ska

godkännas i varje kommuns kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. [\[Barnskyddslag 12 § \(ändrad genom lag 1292/2013\)\]](#)

Avsnittet om studerandevård i läroplanen och läroanstalternas studerandevårdsplaner ska utarbetas utgående från välfärdsplanen för barn och unga och övriga riktlinjer som gäller barns och ungas välbefinnande, hälsa och trygghet i kommunen.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Upprätthållaren av utbildningen ansvarar för studerandevårdens allmänna planering, utveckling, styrning och utvärdering genom den mångprofessionella kommunala styrgruppen. I Vanda ingår i den här styrgruppen direktören för ungdoms- och vuxenutbildningen, svenskspråkiga resultatombudets direktör, en gymnasieinspektör, yrkesläroverkets Varas rektor, ungdoms- och vuxenutbildningens utvecklingschef, överläkaren för förebyggande hälsovård, servicechefen för förebyggande hälsovård, avdelningssjuksköterskan för studerandevården, chefen för psykosociala tjänster och chefen för kuratorstjänsterna.

Den gemensamma studerandevården är en del av gymnasiets verksamhetskultur och det arbete som främjar de studerandes delaktighet, inlärning, välmående och hälsa. Den individuella studerandevården innebär de tjänster som erbjuds en enskild studerande: studerandehälsovård, psykolog- och kuratorstjänster samt mångprofessionell studerandevård.

I varje gymnasium i Vanda fungerar en gemensam mångprofessionell studerandevårdsgrupp som sammanträder regelbundet. Gruppens uppgift är att ansvara för planeringen, utvecklingen, förverkligandet och utvärderingen av studerandevården. Gruppens centrala uppgifter är att främja den egna gymnasiegemenskapens hälsa, välmående och säkerhet. Gruppen leds av rektor.

Då det uppstår behov för individuell studerandevård sammankallas en expertgrupp för att uppskatta behovet och för att arrangera behövliga tjänster. Expertgruppen sammankallas av den person i undervisningspersonalen eller studerandevårdspersonalen till vars uppgift det enligt arbetsuppgifter hör.

En studerandevårdsplan för gymnasieutbildningen i Vanda har uppgjorts för att kunna förverkliga, utvärdera och utveckla studerandevården. Planen styr och drar upp riktlinjer för gymnasiets studerandevårdsarbete. I studerandevårdsplanen beskrivs helhetsbehovet av studerandevård och de studerandevårdstjänster som finns tillgängliga samt principerna och tillvägagångssätten i den gemensamma och den enskilda studerandevården. Studerandevårdsplanen preciseras i studerandevårdens verksamhetsplan som uppgörs läsårsvis.

4.4. Samarbetet mellan hem och läroanstalt

Gymnasieutbildningen för ungdomar ska genomföras i samarbete med hemmen ([gymnasielag 629/1998, 2 §](#)). Utgångspunkten för samarbetet är öppen och jämlik kommunikation och ömsesidig respekt. Samarbetet ska stödja den studerandes förutsättningar för lärande, sunda utveckling och välbefinnande. Avsikten är också att främja de studerandes, vårdnadshavarnas och hemmens delaktighet samt gemenskapen, välbefinnandet och tryggheten vid läroanstalten. Samarbetet med vårdnadshavarna och hemmen ska ingå i gymnasiets verksamhetskultur och fortgå under den studerandes hela gymnasietid.

Samarbetet ska vara mångsidigt och samarbetsformerna ska systematiskt utvecklas. Vårdnadshavarna ska informeras om gymnasiet som utbildningsform och om gymnasiets praxis och uppmuntras att delta i samarbetet och utvecklandet av verksamheten. Tillsammans med den studerande ska man följa med hur arbetet och studierna framskrider och informera vårdnadshavarna om situationen. De studerande och vårdnadshavarna ska också ges information om handledningen, studerandevården och stödet för lärande och studier.

Samarbetet ska utgå från den studerandes individuella förutsättningar och behov. I samarbetet ska man beakta den unga vuxnas och myndiga studerandes integritet och ansvar. Också olika typer av familjer och deras specifika behov ska tas i beaktande i samarbetet. Att utnyttja

vårdnadshavarnas kompetens i samarbetet stärker verksamhetskulturen. Samarbetet är särskilt viktigt vid utbildningens övergångsskeden, i planeringen av studierna och när det visar sig att en studerande eventuellt behöver stöd.

Ansvar för att utveckla samarbetet samt för att skapa förutsättningar och former för samarbetet ligger hos utbildningsanordnaren. Utbildningsanordnaren ska i läroplanen fastställa hur samarbetet mellan hem och läroanstalt genomförs. Utbildningsanordnaren ska regelbundet utreda de studerandes och deras vårdnadshavares åsikter om läroanstaltens och utbildningsanordnarens verksamhet ([gymnasielag 629/1998, 27 §](#)). De delar av läroplanen som berör samarbetet mellan hem och läroanstalt ska göras upp i samarbete med social- och hälsovårdsmyndigheterna.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Samarbetet med hemmen baserar sig på ömsesidig respekt och öppen dialog. I gymnasiernas verksamhetsplan beskrivs samarbetsformerna mellan hemmet och läroanstalten samt på vilka sätt man stödjer vårdnadshavarnas delaktighet. Samarbetsformer är t.ex. föräldrakvällar, gemensamma fester, samarbetsdagar och föräldraförening. Då man planerar samarbetet med hemmen tar man i beaktande familjernas mångfald och olika språkliga och kulturella bakgrunder. De studerandes och vårdnadshavarnas åsikter om läroanstaltens och utbildningsanordnarens verksamhet utreds regelbundet. När gymnasierna utför enkäter om sin verksamhet, informeras vårdnadshavarna om resultatet och de ges möjlighet att delta i utvecklingen av verksamheten. Vårdnadshavarnas yrkeskunnande utnyttjas vid lämpliga tillfällen som en del av gymnasiet verksamhet.

Gymnasierna ser till att vårdnadshavarna erhåller grundläggande information om gymnasiestudier, studerandevård, studiehandledning och olika stödformer. Gymnasiet och vårdnadshavarna har ett gemensamt ansvar för uppföljningen av den studerandes studier. I den gemensamma studerandevårdsplanen för gymnasierna i Vanda beskrivs mer detaljerat samarbetet mellan vårdnadshavare och ämneslärare, grupphandledare, studiehandledare samt studerandevårdspersonal. Grupphandledaren har huvudansvar för kontakten till vårdnadshavarna t.ex. via Wilma. Målet är att samarbetet fortsätter även efter att den studerande blivit myndig.

4.5. Särskilda frågor angående språk och kultur

All undervisning ska följa de gemensamma målen och principerna som beskrivs i grunderna för gymnasiet läroplan. De studerandes språkliga färdigheter och kulturella bakgrund ska beaktas i gymnasieundervisningen. Varje studerandes språkliga och kulturella identitet ska stödjas på ett mångsidigt sätt. De studerande ska handledas att förstå och respektera vars och ens grundlagsenliga rätt till sitt eget språk och sin egen kultur. De studerande ska vägledas att bli medvetna om sina språkliga och kulturella rättigheter i olika situationer.

Målet är att vägleda de studerande att värdesätta olika språk och kulturer samt att främja två- och flerspråkighet och på så sätt stärka de studerandes språkliga medvetenhet och metalingvistiska färdigheter. Flerspråkiga undervisningssituationer kan ingå i gymnasieutbildningen.

I gymnasieutbildningen är läroanstaltens undervisningsspråk antingen svenska eller finska. Undervisningsspråket kan också vara samiska, romani eller teckenspråk. Dessutom kan en del av undervisningen enligt [6 § 1 mom. i gymnasielagen](#) meddelas på något annat språk i de fall då den studerande har ett annat modersmål än de ovan nämnda. I så fall ska man anteckna i läroplanen i vilka ämnen, i vilken utsträckning och på vilka sätt språket i fråga används i undervisningen eller i studierna.

Studerande med övriga språk som modersmål

I undervisningen av studerande som har ett övrigt språk som modersmål ska de gemensamma målen och principerna som beskrivs i grunderna för läroplanen och gymnasiet läroplan följas

med hänsyn till de studerandes bakgrund och utgångsläge, såsom deras kunskaper i svenska/finska, deras modersmål, deras kännedom om den finländska gymnasieutbildningen och finländsk studiekultur samt deras tidigare skolgång. Undervisningen och studierna i gymnasiet ska stödja de studerandes kunskaper i undervisningsspråket, deras flerspråkiga identitet, uppskattning för den egna språkliga och kulturella bakgrunden samt deras utveckling till aktiva och balanserade medlemmar i ett kulturellt mångskiftande samhälle.

En studerande med ett övrigt språk som modersmål kan undervisas i modersmål och litteratur enligt lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur. Lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur är ändamålsenlig, om den studerande har bristfälliga grundläggande kunskaper i svenska eller finska inom något delområde av språkkunskapen. Den studerandes eget modersmål kan undervisas som undervisning som kompletterar gymnasieutbildningen. Det egna modersmålet kan också enligt 8 § i gymnasielagen undervisas enligt lärokursen modersmål och litteratur. Utbildningsanordnaren beslutar hur undervisningen i svenska eller finska som andraspråk och litteratur, undervisningen på det egna språket och undervisningen i det egna modersmålet ordnas, och när det är ändamålsenligt att ordna undervisningen i samarbete mellan flera läroanstalter.

Studerande med ett övrigt språk som modersmål ska informeras om sina studiemöjligheter och olika stödåtgärder i gymnasiet samt om sina rättigheter i studentexamen.

Ifall den studerande har genomfört gymnasiekurser inom utbildning som förbereder invandrare och personer med ett övrigt språk som modersmål för gymnasieutbildning, kan de räknas till godo i gymnasiestudierna.

Gymnasieutbildningen i Vanda

I gymnasieundervisningen i Vanda följs de grunder för gymnasieutbildningen som Utbildningsstyrelsen har utfärdat. I mån av möjlighet erbjuds de studerande även undervisning i eget modersmål och egen religion.

4.6. Principer för självständiga studier

Gymnasieutbildningen i Vanda

De studerande kan avlägga kurser på egen hand. Detta stödjer utveckling av den studerandes färdigheter för fortsatta studier. En skriftlig plan för självständiga studier görs upp tillsammans med den studerande. I planen beskrivs vilken slags handledning den studerande får under den självständiga kursen samt hur hens framsteg i självständiga studier följs upp.

Ifall den studerande får underkänt vitsord i en självständigt avlagd kurs ska hen avlägga kursen genom att delta i undervisning eller stödundervisning. Övriga anvisningar kring självständiga studier beskrivs i de gymnasievisa läroplanerna.

5. Samarbetet med läroanstalter och övriga parter

5.1. Samarbetet med yrkesläroanstalter och samarbetet med andra gymnasier

Gymnasierna i Vanda samarbetar med yrkesläroanstalter och andra gymnasier både inom Vanda och i närregionen. Gymnasierna i Vanda är även aktivt med i olika nationella och internationella gymnasienätverk. Digitaliseringens möjligheter utnyttjas i samarbetet.

5.2. Samarbetet med universitet, yrkeshögskolor och övriga läroinrättningar och instanser

Samarbetet med universitet och yrkeshögskolor

Gymnasierna i Vanda utvecklar samarbetet med universitet och yrkeshögskolor. De studerande kan avlägga vissa kurser i yrkeshögskolor och universitet redan under gymnasietiden. Sommaruniversitets och det öppna universitetets utbud kan också utnyttjas som en del av gymnasiestudierna.

Samarbete med övriga läroinrättningar, arbetslivet och övriga instanser

Gymnasierna i Vanda samarbetar med olika parter och instanser enligt sina egna läroanstaltsvisa mål. Dessa samarbetsparter är t.ex. församlingarna, polisen, museer, bilskolor och idrottsföreningar. Gymnasierna samarbetar bl.a. med musik- och dansinstitut samt övriga konstläroanstalter t.ex. genom att genomföra gemensamma projekt. Målen och innehållen för verksamheten skrivs in i den gymnasievisa läroplanen och/eller verksamhetsplanen.

Under år 2014 skapades det välfungerande strukturer för samarbetet mellan den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen i Vanda. Det utarbetas ett arbetslivsmotsvarighetsprogram för gymnasierna i Vanda, som utvärderas och utvecklas regelbundet.

Gymnasierna i Vanda är aktiva internationella aktörer, som deltar i projekt och är medlemmar i många internationella nätverk. Varje gymnasium har ett program för internationalism, som det uppdaterar årligen.

6. Plan för användningen av informations- och kommunikationsteknik i undervisningen

Informations- och kommunikationsteknologi i de nationella läroplansgrunderna

Läroplanens allmänna del

I grunderna för gymnasiets läroplan nämns IKT i många olika sammanhang:

- Synen på lärande: *“...Lärandet sker genom kommunikation med andra studerande, lärare och sakkunniga samt i olika grupper och miljöer. Lärandet är mångfasetterat och knutet till den aktivitet, den situation och den kultur där det försiggår. I gymnasiet ska de studerande handledas att upptäcka samband mellan begrepp, vetenskapsområden och kunskaper och att tillämpa det de tidigare lärt sig, i föränderliga situationer.”*
- Studiemiljöer och studiemetoder: *“De ska också handledas att använda digitala verktyg på ett mångsidigt sätt...Studiemiljöerna ska vidgas till sammanhang utanför läroanstalten bland annat med hjälp av digitala verktyg och arbetssätt. De studerande ska handledas att använda digitala studiemiljöer, studiematerial och verktyg för att söka och utvärdera information i olika former och för att producera och dela ny kunskap. De studerande ska själva ansvara för anskaffningen av läromedel, material och arbetsredskap, ifall dessa inte erbjuds av utbildningsanordnaren. De studerandes individuella studiegång, lärstigar och förmåga att studera på nätet ska stödjas genom att de studerande erbjuds möjligheter att genomföra studier också som distansstudier.”*
- Verksamhetskulturen: *“...Digitaliseringen möjliggör kollaborativt lärande och kunskapsskapande samt användning av olika slag av studie- och kunskapsmiljöer...”*
- Allmänna mål för undervisningen: *“...Undervisningen ska vägleda den studerande att utveckla sin digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för informationsteknologi samt att använda digitala verktyg på ett ändamålsenligt, ansvarsfullt och tryggt sätt i både individuellt och kollaborativt arbete...”*

Läroplanens ämnesvisa del

- Modersmål och litteratur: *“...Studiemiljöerna ska vara mångsidiga och innefatta bland annat webbmiljöer, bibliotek, kulturinstitutioner och mångsidiga metoder och det som behandlas inom ämnet ska vara meningsskapande och bidra till de studerandes lust att lära. Texter ska skapas och tolkas både individuellt och tillsammans med andra, även digitalt, och delas med andra studerande”*
- Finska och främmande språk: *“...Digitala verktyg ska utgöra en naturlig del av studiemiljön.”*
- Matematik: *“De studerande tränas i användningen av datorprogram som stöd för inläring och utforskning av matematik och som hjälpmedel vid problemlösning. I matematikstudierna används bland annat dynamiska och symboliska matematikprogram, statistikprogram, kalkylprogram och textbehandlingsprogram. Dessutom används digitala informationskällor i den mån det är möjligt. Det är också viktigt att bedöma hur nyttiga hjälpmedlen är och vad som begränsar deras användning...Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet på räknefärdigheterna, på valet av metoder och tekniska hjälpmedel och på hur exakt och konsekvent den studerande motiverar sina slutsatser.*
- Biologi: *“I undervisningen ingår laborationer, och en del av studierna sker i digitala studiemiljöer och i studiemiljöer utanför skolan...Mål för undervisningen: kunna arbeta i en digital studiemiljö...använda informations- och kommunikationsteknik mångsidigt som ett stöd i biologistudierna...Bedömning: Sina kunskaper och färdigheter i biologi kan den studerande visa förutom i skriftliga prov även muntligt i olika interaktionssituationer, i experimentellt arbete och genom att på egen hand eller i grupp utarbeta en biologisk*

undersökningsrapport eller ett biologiskt projektarbete, såsom en videofilm, ett spel, en motannons eller webbsidor.”

- Geografi: “...En mångsidig användning av geomedia hjälper den studerande att hämta, analysera och tolka information och presentera den visuellt...Bedömning: Sina kunskaper och färdigheter i geografi kan den studerande visa förutom i skriftliga prov även muntligt i olika interaktionssituationer och genom att på egen hand eller tillsammans med andra utarbeta en geografisk undersökningsrapport eller ett geografiskt projektarbete, såsom en videofilm, ett spel, en motannons eller webbsidor.
- Fysik och kemi: “...Informations- och kommunikationsteknik används bland annat som verktyg för att skapa modeller, göra undersökningar och producera arbeten...”
- Psykologi: “De möjligheter som digitala verktyg ger ska mångsidigt användas i undervisningen.”
- Samhällslära - mål för undervisningen: “Kunna söka och hitta mångsidigt samhällsrelaterat och aktuellt material i olika källor, också med hjälp av digitala verktyg, samt kunna tolka och kritiskt granska verbal, visuell och statistisk information.”
- Religion: “...varierande studiemiljöer samt de möjligheter som digitala verktyg ger ska mångsidigt utnyttjas i undervisningen. Aktiverande arbetssätt ska betonas.”
- Livsåskådning: “...De möjligheter som digitala verktyg ger ska mångsidigt användas i undervisningen.”
- Gymnastik: “...Användning av sportteknologi kan bidra till att nå målen för undervisningen.”
- Musik: “...De studerande ska utveckla sin förmåga att arbeta konstnärligt, att aktivt påverka kulturen, att utnyttja teknik för att uttrycka sig musikaliskt och att kritiskt granska mediernas musikutbud.”
- Bildkonst: “...Ny teknologi och nya mediemiljöer ska betraktas både som fenomen som ska utforskas och som redskap för visuellt skapande.”
- Studiehandledning: “Förmågan att söka information ska stärkas genom att den studerande på ett mångsidigt sätt handleds att utnyttja olika studiemiljöer och att aktivt och kritiskt söka och tillämpa information.”
- Temastudier: “...tillämpa sina kunskaper och utveckla sin digitala kompetens i praktiska situationer...Undersökande projektarbete med hjälp av digitala arbetssätt (TS2): Målet för denna kurs i informations- och kommunikationsteknologi är att den studerande självständigt eller i samarbete med andra studerande planerar, genomför och presenterar ett dokumenterat projekt, en undersökning, uppfinning eller annan produkt som anknyter till något fenomen, tema eller ämnesområde. Den studerande ska samtidigt utveckla sin digitala kompetens. Ett annat mål är att den studerande ska ges möjlighet att arbeta och samarbeta över ämnesgränserna. Det centrala innehållet i kursen ska ha koppling till kunskaper och färdigheter inom två eller flera olika läroämnen eller temaområden.”

I läroämnena skall IKT utnyttjas mångsidigt som en del av studierna.

Gymnasieutbildningen i Vanda

1 Inledning

Ett av gymnasiundervisningens mål är att så bra som möjligt förbereda studerande inför framtida utmaningar. De färdigheter och kunskapskrav som arbetslivet i framtiden förutsätter hör i många branscher ihop med en smidig användning av IKT. Digitaliseringen av undervisningen och inläringen samt de elektroniska studentproven förutsätter ett nytt pedagogiskt tänkande och en fördomsfri och mångsidig behandling av information.

Syftet med den gemensamma IKT-planen i gymnasierna i Vanda är att förutse vad som kommer att hända i framtiden samt att göra IKT till en naturlig del av undervisningen, inläringen och verksamhetskulturen i våra gymnasier. Det bör dock finnas pedagogiska grunder för användningen av IKT i undervisningen.

2 Användning av informations- och kommunikationsteknologi i undervisningen i Vanda

Då IKT används i undervisningen blir studerande medveten om sina egna färdigheter och de delområden inom IKT som ännu kan förbättras. Lärarnas uppgift är att utarbeta sådana uppgifter

genom vilka studerande kan uppnå så goda nyckelkompetenser som möjligt inom IKT. Genom att utveckla sina nyckelkompetenser förbereder sig studerandena inför de krav som arbetslivet ställer på dem i framtiden.

De generella färdigheterna kan t.ex. bedömas enligt följande:

- kan ej bedömas
- svag
- nöjaktig
- god
- utmärkt

2.1 Övergången från grundskolan till gymnasiet

Gymnasiernas gemensamma IKT-plan bildar ett kontinuum för den kunskap och de färdigheter som studerande lärt sig i grundskolan. En studerande som går från grundskolan till gymnasiet förväntas kunna använda IKT på ett mångsidigt sätt. Grundskolorna i Vanda har gemensamma kunskapsnivåer i IKT, dessa finns även som bilaga till denna IKT-plan. Vid planering av IKT i undervisningen bör man ta i beaktande att det kommer studerande från många olika kommuner till gymnasierna i Vanda. Det kan förekomma stora kunskapsskillnader mellan studerande.

2.2 Nyckelkompetenser i informations- och kommunikationsteknologi

Vad gäller gymnasieutbildningen kan nyckelfärdigheterna i IKT grupperas enligt följande:

- behärskaandet av kontorsprogram som textbehandling, kalkyl, presentationsgrafik och bildbehandling
- användning av molntjänster
- källkritik, bedömning av informationens tillförlitlighet, effektiv användning av söktjänster
- grunderna i datasäkerhet
- färdigheter som krävs i det elektroniska studentprovet
- användning av sociala medier
- färdigheter inom logiskt tänkande och tillämpning av kunskap som behövs för programmering

Varje studerande som examineras från gymnasiet borde behärska dessa nyckelkompetenser som studeras inom olika kurser i olika läroämnena. Varje gymnasium utarbetar en plan för hur nyckelkompetenserna främjas inom de olika kurserna.

2.3 Studerandens individuella plan för användning av IKT under gymnasiestudierna

I alla gymnasier i Vanda gör de studerande en självutvärdering eller ett nivåtest som kartlägger deras IKT-kunskaper. Efter att ha gjort kartläggningen får den studerande veta på vilken nivå hen befinner sig och gör på basen av det upp en individuell utvecklingsplan för användning av IKT.

Utvecklingsplanen kan till exempel innehålla deltagande i ADB-kurser, avläggande av datakörkort eller något annat sätt att studera IKT. Den uppgjorda planen är en del av den studerandes individuella studieplan. Varje gymnasium bestämmer själv hur man sköter uppföljningen av den studerandes utvecklingsplan för användning av IKT. Förslagsvis kan planen uppdateras på grupphandledartimmarna, under individuella samtal med grupphandledaren eller studiehandledaren. Vid utarbetandet och uppdateringen av utvecklingsplanen kan Wilmas blankettfunktioner användas.

7. Bedömningen av den studerandes lärande

7.1. Syftet med bedömningen

"Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Studerandenas inläring och arbete ska bedömas mångsidigt."

(Gymnasielag 629/1998, 17 § 1 mom., ändrad genom lag 1116/2008)

Syftet med bedömningen av lärandet är att främja den studerandes lärande. Utgångspunkten är att de studerande förstår vad de ska lära sig och hur lärandet bedöms. Bedömningen ska sporra den studerande att ställa upp egna mål och välja ändamålsenliga arbetssätt. Bedömningen och responsen under studierna är en del av växelverkan mellan den studerande och läraren. Respons samt självbedömning och kamratvärdering hjälper den studerande att justera sina mål och utveckla sitt arbete i enlighet med målen.

Bedömningen av lärandet ska ge den studerande respons på framsteg i studierna och inlärningsresultatet både under gymnasietiden och när studierna avslutas. Bedömningen ska även ge information till vårdnadshavaren, de följande läroanstalterna, arbetslivet och andra motsvarande parter. Bedömningen av den studerandes lärande hjälper också läraren och gymnasiet som helhet att analysera effekterna av undervisningen. Vitsordsgivning är en form av bedömning.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Inom gymnasieutbildningen i Vanda används flera bedömningsmetoder sida vid sida. Centrala metoder är diskussioner mellan läraren och den studerande samt självbedömning och kamratvärdering, genom vilka den studerande får kontinuerlig respons på sitt lärande och sina studieframsteg. De studerande uppmuntras att ställa upp egna inlärningsmål samt att planera sin kompetensutveckling.

7.2. Kursbedömningen

Den studerandes lärande ska bedömas under kursens gång. Syftet med bedömningen är att främja den studerandes lärande och ge respons på hur hen uppnår kursens mål.

Efter avslutad kurs ska den studerande ges ett vitsord för sin kursprestation. Vitsordet ska grunda sig på många olika slag av prestationer som visar hur väl målen för läroämnet och kursen uppnåtts. Utöver olika delprestationer används också iakttagelser av den studerandes lärande och arbete. Samtal mellan läraren och den studerande samt de studerandes självbedömning och kamratvärdering kan användas som stöd för vitsordsgivningen. Föremål för bedömningen är den studerandes kunskaper och färdigheter. De studerandes värderingar, attityder och personliga egenskaper ska inte bedömas. I läroplanen ska bedömningssätt och -praxis närmare beskrivas.

"Den studerande har rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och om hur de har tillämpats på honom." *(Gymnasielag 629/1998, 17 § 2 mom., ändrad genom lag 1116/2008)*

Den studerande ska i början av varje kurs informeras om såväl de allmänna bedömningsgrunderna som de kursspecifika målen och bedömningsgrunderna för kursen i samband med att bedömningen diskuteras med de studerande. Information om bedömningsgrunderna förbättrar de studerandes och lärarnas rättsskydd och hjälper den studerande att planera sitt arbete.

Diagnostiserade handikapp och därmed jämförbara svårigheter, såsom läs- och skrivsvårigheter, språksvårigheter hos invandrare eller andra faktorer som gör det svårt för den studerande

att visa sina kunskaper, bör beaktas i bedömningen så att den studerande ges möjlighet till specialarrangemang och alternativa sätt att visa sina kunskaper på. Dyliga svårigheter kan beaktas i den studerandes kursvitsord.

Gymnasieutbildningen i Vanda

I gymnasierna i Vanda diskuterar läraren och de studerande kursens mål och dess bedömningsgrunder i början av kursen. De gemensamt överenskomna kriterierna antecknas och ges de studerande till kännedom. Genom samtal med lärarna samt självbedömning och kamratvärdering får den studerande kontinuerlig respons på sitt lärande och sina studieframsteg. De studerande uppmuntras att ställa upp egna mål för inläringen och planera sin kompetensutveckling.

I kursbedömningen utnyttjas mångsidiga bedömningsmetoder som läraren väljer ut med beaktande av de studie- och arbetsmetoder som utnyttjats samt kursens mål. Självbedömning och kamratvärdering utnyttjas som en del av bedömningen. Självbedömningens mål är att utveckla den studerandes förmåga att utvärdera sitt eget arbete i jämförelse med de kunskaps- och färdighetsmål som ställdes upp i början av kursen samt hur de utvecklats under kursens gång. Vårdnadshavarna informeras om de läroplansenliga bedömningsgrunderna. På begäran ges vårdnadshavarna grunderna för den kursvisa bedömningen.

7.3. Siffervitsord och prestationsanteckningar

"Den bedömning som avses i 1 mom. ges antingen med siffror eller på något annat sätt som bestäms i läroplanen. Vid bedömningen med siffror används skalan 4–10. Vitsordet 5 anger hjälpliga, 6 försvarliga, 7 nöjaktiga, 8 goda, 9 berömliga samt 10 utmärkta kunskaper och färdigheter. Underkänd prestation anges med vitsordet 4..." (Gymnasieförordning 810/1998, 6 § 2 mom.)

Vitsordet för obligatoriska kurser och de nationella fördjupade kurser som fastställs i grunderna för läroplanen ges med siffror, med undantag av kurserna i studiehandledning och temastudier, som bedöms med en anteckning om avlagd kurs (A = avlagd, U = underkänd). Nationella tillämpade kurser bedöms med en anteckning om avlagd kurs (A = avlagd, U = underkänd). En lokal fördjupad eller tillämpad kurs kan i enlighet med vad som bestäms i läroplanen bedömas antingen med siffror eller med en anteckning om avlagd kurs (A = avlagd, U = underkänd). Bedömningen av lokala fördjupade och tillämpade kurser ska beskrivas i läroplanen.

Ett vitsord kan kompletteras och preciseras med ett skriftligt verbalt omdöme och med muntlig respons vid ett utvärderingssamtal. I läroplanen kan man fastställa hur en icke slutförd kursprestation ska noteras och kompletteras.

Gymnasieutbildningen i Vanda

I gymnasierna i Vanda används förutom de prestationsanteckningar som beskrivs i läroplansgrunderna även bokstäverna I och Z. I står för en icke bedömd kurs eller avbruten kurs som inte räknas med i den studerandes lärokurs. Z betyder en kurs som inte är avslutad. Den studerande kan avlägga oavslutade delar av kurser inom en gymnasievis överenskommen tidsfrist.

I Vanda ordnas det inga lokala gymnasievisa fördjupade kurser. Varje gymnasium i Vanda har beslutanderätt om bedömningen av gymnasievisa tillämpade kurser.

7.4. Självständigt genomförd kurs

"De studerande kan förväntas genomföra en del av studierna självständigt."

(Gymnasieförordning 810/1998, 4 § 1 mom.)

"En studerande kan på ansökan beviljas tillstånd att genomföra studier utan att delta i undervisningen." (Gymnasieförordning 810/1998, 4 § 2 mom.)

En kurs som den studerande genomför på egen hand bör avläggas med godkänt vitsord. Läroplanen ska innehålla närmare bestämmelser om vilka studier som kan bedrivas självständigt och principerna för hur de ska fullgöras.

Om en studerande genomför en kurs helt eller delvis självständigt, följs i tillämpliga delar ovan nämnda bedömningsprinciper. Också i sådana fall ska bedömningen vara tillräckligt mångsidig och beakta hela kursinnehållet. Bedömningen ska även beakta hur den studerande har uppnått målen och gjort framsteg i riktning mot målen.

Gymnasieutbildningen i Vanda

De studerande kan studera en kurs självständigt. En skriftlig plan över den självständiga kursen görs upp tillsammans med den studerande. Om den studerande får ett underkänt vitsord av den självständigt genomförda kursen bör hen delta i undervisning eller stödundervisning för att avlägga kursen. Övriga principer för självständigt genomförda kurser beskrivs i de gymnasievisa läroplanerna.

7.5. Bedömningen av kurser i muntlig språkfärdighet

Bedömningen av den fördjupade kursen 8 i A-lärokursen, den fördjupade kursen 6 i B1-lärokursen och den fördjupade kursen 8 i den modersmålsinriktade lärokursen i det andra inhemska språket samt den fördjupade kursen 8 i A-lärokursen och den fördjupade kursen 6 i B1-lärokursen i främmande språk ska basera sig på vitsordet i det prov i muntlig språkfärdighet som Utbildningsstyrelsen utarbetar och andra prestationer som den studerande visat under kursen. Kurserna bedöms med siffror enligt skalan 4–10. Också det prov i muntlig språkfärdighet som hör till kursen bedöms enligt skalan 4–10.

"I språkundervisningen ska den studerandes muntliga språkfärdighet bedömas utöver de övriga delområdena i språkfärdigheten. Den muntliga språkfärdigheten bedöms i ett särskilt prov. Bestämmelser om innehållet i provet i muntlig språkfärdighet utfärdas genom förordning av statsrådet." (Gymnasielag 629/1998, 17 § 3 mom., ändrad genom lag 1116/2008)

"Det prov i muntlig språkfärdighet som avses i 17 § 3 mom. i gymnasielagen består av uppgifter där man bedömer den studerandes uttal, förmåga att referera och förmåga att diskutera. Provet bedöms med siffror enligt skalan i 2 mom. Vitsordet för kursen i muntlig språkfärdighet baserar sig på provet i muntlig språkfärdighet och annat under kursen visat kunnande." (Gymnasieförordning 810/1998, 6 § 4 mom., ändrad genom statsrådets förordning 1117/2008)

Prestationen i det prov i muntlig färdighet som hör till kursen och annat under kursen visat kunnande bedöms mot de mål som uppställs för språket och lärokursen i fråga i grunderna för läroplanen. Förutsättningarna för bedömning av kursen uppfylls, när den studerande har visat sådant kunnande som krävs för att genomföra kursen och har avlagt det prov i muntlig färdighet som ingår i kursen.

7.6. Framsteg i studierna

"Den studerande och hans vårdnadshavare skall tillräckligt ofta få uppgifter om hur den studerande arbetar och om hans framsteg i studierna. Om lämnande av uppgifter bestäms närmare i läroplanen." (Gymnasieförordning 810/1998, 6 § 1 mom.)

För att försäkra sig om att vårdnadshavarna i enlighet med förordningen får information om den studerandes arbete och framsteg i studierna, kan gymnasiet begära att vårdnadshavaren

undertecknar informationsmeddelanden skriftligt eller elektroniskt för de studerandes del som ännu inte är myndiga.

"I läroplanen bestäms enligt läroämne eller ämnesgrupp de kurser som skall genomföras med godkänt resultat för att den studerande skall kunna gå vidare i studierna i läroämnet eller ämnesgruppen i fråga. En studerande som inte har slutfört ovan avsedda studier med godkänt resultat skall beredas möjlighet att visa att han inhämtat sådana kunskaper och färdigheter som gör det möjligt att gå vidare i studierna." ([Gymnasieförordning 810/1998, 7 § 1 mom.](#))

Det är viktigt att följa med hur den studerandes studier fortlöper. Om tillvägagångssätt som till exempel om huruvida eventuella hinder för att gå vidare i studierna ska användas, bestäms i läroplanen. Man kan emellertid inte skärpa kravet på hur lärokursen i ett ämne ska avläggas som beskrivs i föreliggande läroplansgrunder genom att definiera hur den studerande får gå vidare i studierna.

Den studerande ska på begäran ges möjlighet att höja ett underkänt kursvitsord genom att påvisa sitt kunnande i de kunskaper och färdigheter som är centrala i kursen. Hur omtagningen går till ska närmare beskrivas i läroplanen.

Läroplanen ska också beskriva hur den studerande ges möjlighet att försöka höja ett redan godkänt kursvitsord. Också i ett sådant fall ska bedömningen vara mångsidig. Om en studerande utnyttjar denna möjlighet, är det den bättre kursprestationen som räknas.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Grupphandledaren, studiehandledaren och ämnesläraren följer med hur den studerandes studier fortlöper. Ifall den studerande har svårigheter att framskrida i studierna bör hen erbjudas handledning och stöd. Via periodbedömningen informeras vårdnadshavarna om hur den studerandes studier framskrider.

Den studerande kan höja ett underkänt kursvitsord genom att avlägga de kursmoment som inte ännu godkänts. Omtagning av ett kursprov kan utgöra en del av omtagningen av en underkänd kurs, men det kan också förutsättas att den studerande avlägger andra kursmoment som ingår i kursen.

Den studerande kan höja ett godkänt kursvitsord genom att gå kursen på nytt. Den studerande kommer överens med läraren om hur kursen avläggs, dvs. genom att delta i undervisningen eller självständigt. För att höja ett redan godkänt kursvitsord bör den studerande uppvisa tillräckligt omfattande bevis på att hen behärskar kursinnehållen bättre än förut. Den bättre kursprestationen räknas som kursvitsord.

7.7. Erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier

"En studerande har rätt att få tidigare slutförda studier som motsvarar målen för och det centrala innehållet i läroplanen eller kunnande som förvärvats på annat sätt bedömda och erkända. Genom erkännande av kunnande kan den studerande få obligatoriska, fördjupade eller tillämpade studier som ingår i gymnasiets läroplan tillgodoräknade eller ersatta. I fråga om erkännande av den studerandes kunnande iakttas vad som i 17 och 17 a § föreskrivs om bedömning och beslut om bedömning. Vid behov ska kunnandet visas på det sätt utbildningsanordnaren bestämmer."

([Gymnasielag 629/1998, 23 § 1 mom., ändrad genom lag 1116/2008](#))

"Beslut om erkännande av kunnande ska på särskild begäran fattas innan nämnda studier eller en studiehelhet som gäller kunnande som ska tillgodoräknas inleds." ([Gymnasielag 629/1998, 23 § 2 mom., ändrad genom lag 1116/2008](#))

Utöver vad som fastställs i gymnasielagen ([629/1998, 23 §, ändrad genom lag 1116/2008](#)) bör man genom tillgodoräknande av studier och erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt undvika överlappningar i studierna och förkorta studietiden.

Den studerande kan ansöka om tillgodoräknande av studier som genomförts i andra sammanhang eller erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt. Den studerande ska uppvisa ett utlåtande om sina studier eller sitt kunnande. Gymnasiet kan be den studerande att komplettera sin prestation i enlighet med gymnasieutbildningens mål. Även studiernas omfattning ska beaktas. De studerande ska få information om tillvägagångssätt vid erkännande av kunnande.

Studier som genomförts i andra sammanhang eller kunnande som förvärvats på annat sätt kan i gymnasiestudierna räknas till godo som obligatoriska, fördjupade eller tillämpade kurser. Om studierna eller kunnandet som förvärvats på annat sätt räknas till godo i de kurser som enligt grunderna för läroplanen ska bedömas med siffror, ska kurserna bedömas med siffror. Vid behov kan tilläggsprestationer förutsättas som stöd för vitsordsgivningen. Vad gäller bedömningen av kunskaper som förvärvats på annat sätt ska man följa bestämmelserna om bedömningen av kurserna och lärokurserna i läroplansgrunderna och läroplanen.

När studier från andra läroanstalter räknas en studerande till godo ska man hålla sig till bedömningen i den läroanstalt där prestationen har utförts. Om det handlar om en kurs som enligt gymnasiets läroplan ska bedömas med siffror, ska vitsordet omvandlas till gymnasiets vitsordsskala enligt följande tabell:

skala 1–5	gymnasieskala	skala 1–3
1 (nöjaktiga)	5 (hjälppliga)	1
2 (nöjaktiga)	6 (försvarliga)	1
3 (goda)	7 (nöjaktiga)	2
4 (goda)	8 (goda)	2
5 (berömliga)	9 (berömliga), 10 (utmärkta)	3

I sådana fall där man inte kan avgöra om ett gymnasievitsord för en kurs som avlagts vid en annan läroanstalt motsvarar ett högre eller ett lägre vitsord, ska vitsordet bestämmas till den studerandes fördel.

Vid erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier som genomförts utomlands ska samma principer iakttas som för studier som genomförts i Finland.

Enligt 34 § i gymnasielagen får den studerande söka ändring i ett beslut gällande tillgodoräkning av studier som genomförts på annat håll. Den studerade har rätt att söka ändring i beslutet genom besvär hos regionförvaltningsverket så som bestäms i förvaltningslagen (434/2003). Yrkan om rättelse måste begäras inom 14 dagar från det att den studerande har delgetts beslutet. ([Gymnasielag 629/1998, 34 § och 34 b §, ändrad genom lag 958/2015.](#))

Ett beslut som meddelats med anledning av begäran om omprövning enligt 34 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Yrkan om rättelse måste begäras inom 14 dagar från det att den studerande har delgetts beslutet. ([Gymnasielag 629/1998, 34 a § 2 mom. och 34 b §, ändrad genom lag 958/2015.](#))

I sitt avgångsbetyg kan den studerande i ett läroämne ha en lärokurs av endast en omfattning. När en studerande övergår från en lång lärokurs i ett ämne till en kort, räknas hans studier enligt den långa lärokursen till godo i den korta lärokursen i den utsträckning som kursernas mål och centrala innehåll motsvarar varandra. Motsvarigheten ska närmare definieras i samband med respektive ämneslärokurser. Kursvitsorden för den långa lärokursen överförs då direkt som kursvitsord för de korta kurserna. Resten av studierna enligt den långa lärokursen kan i den korta lärokursen utgöra fördjupade eller tillämpade kurser i enlighet med vad som bestäms i läroplanen. På den studerandes begäran ska möjlighet till tilläggsprestationer ges för att fastslå kunskapsnivån. Samma principer ska följas då en studerande mitt i studierna övergår från kort till lång lärokurs i ett läroämne. I sådana fall kan tilläggsprestationer förutsättas och vitsordet ska samtidigt omprövas.

En studerande som studerar ämnet modersmål och litteratur enligt lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur ska bedömas enligt denna lärokurs, oberoende av om särskild undervisning i svenska/finska som andraspråk och litteratur har ordnats för hen eller om gymnasiet har kunnat erbjuda endast en del av kurserna i lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur. Kurser som avlagts enligt lärokursen svenska/finska och litteratur räknas i sin helhet till godo i kurserna i svenska/finska som andraspråk och litteratur, och vitsordet för dem gäller som vitsord för kurserna. Kurser i svenska/finska som andraspråk och litteratur ersätter kurser i svenska/finska och litteratur i den utsträckning de motsvarar varandra till mål och centralt innehåll. Den studerande kan i sitt betyg ha vitsord för antingen lärokursen svenska/finska och litteratur eller svenska/finska som andraspråk och litteratur, inte för vardera.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Enligt instruktionen för gymnasieutbildningen i Vanda beslutar rektorn om erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier. Studier som genomförts i andra sammanhang kan tillgodoräknas ifall de motsvarar till omfattning och innehåll målen i grunderna för läroplanen. Studier tillgodoräknas och erkänns till den studerandes fördel. Beslutet om erkännande eller tillgodoräknande fattas på särskild begäran före studierna eller studiehelheten som berörs av tillgodoräknandet eller erkännandet inleds. Ifall den studerande byter kursomfattning under nationella kurser skrivs den sista omfattningen i avgångsbetyget. Den studerande bör meddela skriftligt om byte av omfattning.

7.8. Bedömningen av en ämneslärokurs

"I fråga om bedömningen av varje enskilt läroämne eller ämnesgrupp beslutar den studerandes lärare eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt. I fråga om slutbedömningen beslutar rektorn och den studerandes lärare gemensamt." (*Gymnasielag 629/1998, 17 a §, ändrad genom lag 1116/2008*)

En ämneslärokurs består av de kurser i läroämnet som ingår i den studerandes individuella studieplan. Den studerandes studieplan ska preciseras under gymnasiestudiernas gång. Uppgörandet och uppföljningen av studieplanen hjälper den studerande att välja kurser målinriktat. Lärokursen i ett läroämne kan vara olika lång för olika studerande.

De obligatoriska kurserna och nationella fördjupade kurserna i de olika läroämnena finns beskrivna i grunderna för gymnasiets läroplan. Den gemensamma kursen i matematik räknas till den lärokurs i matematik som den studerande avlagt. De nationella fördjupade kurserna i temastudier utgör inte en enhetlig lärokurs, utan består av separata kurser. Alla obligatoriska och nationella fördjupade kurser som den studerande har läst ska synas på betyget, med undantag av underkända kurser i temastudier.

Om lokala fördjupade kurser, nationella tillämpade kurser och lokala tillämpade kurser ingår i lärokursen i något läroämne, ska det skrivas in i läroplanen. Av de lokala fördjupade, nationella tillämpade och lokala tillämpade kurserna räknas endast de kurser som den studerande avlagt med godkänt resultat till lärokursen i ämnet.

I lärokursen i ett läroämne får den studerande högst ha underkända kursvitsord enligt följande:

Obligatoriska kurser och nationella fördjupade kurser	Högsta tillåtna antal underkända kurser
1–2 kurser	0
3–5 kurser	1
6–8 kurser	2
9 eller fler kurser	3

Vitsordet för lärokursen i ett läroämne fastställs som det aritmetiska medeltalet av vitsorden för de obligatoriska kurser och nationella fördjupade kurser som den studerande har slutfört.

"En studerande som inte har godkänts i ett ämne eller som önskar höja sitt vitsord ska ges möjlighet att höja sitt vitsord i ett fristående förhör." ([Gymnasieförordning 810/1998, 8 § 3 mom.](#))

Om den studerande i ett särskilt förhör visar större mognad och behärskar läroämnet bättre än vad vitsordet i ämnet på basis av kursvitsorden skulle förutsätta, ska vitsordet höjas.

Förutom genom ett särskilt förhör kan vitsordet för lärokursen i ett ämne höjas

- genom tilläggsprestationer i lokala fördjupade, nationella tillämpade och lokala tillämpade kurser
- enligt en prövning som görs av dem som beslutar om bedömningen av den studerande, ifall den studerandes kunskaper och färdigheter är bättre än vad kursvitsorden skulle förutsätta när studierna i läroämnet avslutas.

Läroämnen som ska bedömas med siffror i avgångsbetyget

Lärokurser i obligatoriska läroämnen och valfria främmande språk ska bedömas med siffror i enlighet med gymnasieförordningen. Kurser i studiehandledning och temastudier bedöms med en anteckning om avlagd kurs. För gymnastik och sådana läroämnen som omfattar bara en kurs samt för valfria främmande språk, ifall den lärokurs som den studerande har avlagt i språket omfattar endast två kurser, antecknas på den studerandes begäran endast att kursen är avlagd.

Övriga i läroplanen definierade tillämpade studier som lämpar sig för gymnasiets uppgift ska bedömas i enlighet med vad som bestäms i läroplanen.

7.9. Fullgörande av gymnasiets hela lärokurs

"Gymnasiets lärokurs omfattar minst 75 kurser. Undervisning i olika läroämnen och studiehandledning ges i form av kurser som omfattar i genomsnitt 38 timmar. De studier som är frivilliga för den studerande kan till omfattningen vara kortare eller längre än vad som nämns ovan. I närundervisning ska minst 45 minuter per timme användas för undervisning." ([Gymnasieförordning 810/1998, 1 § 1 mom., ändrad genom statsrådets förordning 52/2014](#))

Den studerande ska, för att avlägga gymnasiets lärokurs, läsa obligatoriska, fördjupade och tillämpade kurser enligt sin individuella studieplan. Den studerande ska avlägga obligatoriska kurser och nationella fördjupade kurser i minst den omfattning som bestäms i statsrådets förordning om timfördelningen i gymnasiet ([Statsrådets förordning 942/2014](#)).

Den studerande har slutfört gymnasiets lärokurs när hen har avlagt de enskilda ämneslärokurserna med godkänt resultat, antalet nationella fördjupade kurser är minst 10 och minimiantalet 75 kurser uppfylls. Till gymnasiets lärokurs räknas endast sådana kurser i temastudier som erbjuds som nationella fördjupade kurser, de lokala fördjupade kurserna, de nationella tillämpade kurserna och de lokala tillämpade kurserna som den studerande avlagt med godkänt resultat.

Om en studerande enligt 13 § i gymnasielagen befrias från studierna i ett läroämne, ska hen i stället välja andra studier så att minimiantalet kurser uppfylls.

Ny bedömning och rättelse av bedömning

"I ett beslut som avses i 17 § och som gäller bedömning av en studerande får ändring inte sökas genom besvär. En studerande kan hos rektor begära ett nytt beslut om studieframstegen eller slutbedömningen inom två månader efter det att han eller hon fick del av beslutet. I fråga om den nya bedömningen beslutar skolans rektor och den studerandes lärare gemensamt." ([Gymnasielag 629/1998, 34 d § 1 mom., ändrad genom lag 958/2015](#))

"Den studerande får hos regionförvaltningsverket på det sätt som anges i förvaltningslagen begära omprövning av den nya bedömning som gjorts på begäran eller av ett avgörande genom vilket begäran har avslagits, inom 14 dagar från det att han eller hon fick del av beslutet. Efter att ha tagit

upp omprövningsbegäran till prövning kan regionförvaltningsverket ändra förvaltningsbeslutet, upphäva beslutet, avslå begäran om omprövning eller återförvisa ärendet till rektor för ny behandling.” ([Gymnasielag 629/1998, 34 d § 2 mom., ändrad genom lag 958/2015](#))

Ett beslut av ett regionförvaltningsverk genom vilket begäran om omprövning av ett ärende enligt 34 d § har avgjorts får inte överklagas genom besvär ([gymnasielag 629/1998, 34 d § 2 mom., ändrad genom lag 958/2015](#)).

Den som ordnar gymnasieutbildning ska informera de studerande om möjligheten till ny bedömning och till rättelse av bedömning.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Den studerande kan på tre olika sätt höja ett slutvitsord som bestämts på basen av medeltalet av nationella obligatoriska och fördjupade kurser:

- på basen av tilläggsprestationer som erhållits under nationella tillämpade kurser och gymnasievisa kurser
- på basen av en ny slutbedömning av rektorn och de undervisande lärarna
- genom en skild tentamen

Mer information om ny bedömning och rättelse av bedömning finns i gymnasiernas studieguider.

7.10. Betyg och betygsanteckningar

”Till en studerande som har slutfört gymnasiets hela lärokurs ges avgångsbetyg. Till en studerande som avgår från gymnasiet utan att ha slutfört gymnasiets lärokurs ges skiljebetyg, i vilket bedömningen av de studier som slutförts antecknas. Till en studerande som har slutfört lärokursen i ett eller flera läroämnen ges ett betyg över slutförd lärokurs.”

([Gymnasieförordning 810/1998, 8 § 1 mom., ändrad genom statsrådets förordning 52/2014](#))

”I fråga om avgångs- och skiljebetyg samt betyg över slutförd lärokurs i ett eller flera ämnen tillämpas vad som bestäms i 6 §. Intyg över provet i muntlig språkfärdighet ges som bilaga till avgångsbetyget.”

([Gymnasieförordning 810/1998, 8 § 2 mom., ändrad genom statsrådets förordning 52/2014](#))

I gymnasiet används följande betyg:

1. Avgångsbetyg från gymnasiet ges till en studerande som har slutfört gymnasiets hela lärokurs. Intyg över provet i muntlig språkfärdighet som fastställs i gymnasieförordningen ges som bilaga till avgångsbetyget.
2. Betyg över slutförd enskild lärokurs ges när en studerande har slutfört en eller flera av gymnasiets ämneslärokurser.
3. Betyg över utträde ur gymnasiet (skiljebetyg) ges till en studerande som avgår från gymnasiet innan hen har slutfört gymnasiets hela lärokurs.

Gymnasiets betyg ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- datum för tillståndet att ordna gymnasieutbildning som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet
- läroanstaltens namn
- den studerandes namn och personbeteckning
- de studier som har slutförts
- ort, datum för utfärdandet av betyget och rektors underskrift
- bedömningsskalan

- en redogörelse för lärokurserna i språk

SV2/S2 = lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur i läroämnet modersmål och litteratur

A = en lärokurs i ett språk som inletts i årskurserna 1–6 i den grundläggande utbildningen

B1 = en lärokurs i ett obligatoriskt språk som inletts i den grundläggande utbildningen

B2 = en lärokurs i ett valfritt språk som inletts i den grundläggande utbildningen

B3 = en lärokurs i ett valfritt språk som har inletts i gymnasiet

M /ÄO = modersmålsinriktad lärokurs i det andra inhemska språket (finska/svenska)

- en anteckning om att betyget har utfärdats enligt grunderna för gymnasiets läroplan 2015, fastställda av Utbildningsstyrelsen.

För vitsordet i religion och livsåskådningskunskap antecknas i betygen "religion/livsåskådningskunskap" utan att specificera vilken undervisning den studerande har deltagit i.

Svenska/finska som andraspråk och litteratur antecknas i betyget under punkten modersmål och litteratur.

I avgångsbetyget från gymnasiet och i ett betyg över slutförd lärokurs antecknas de läroämnen som den studerande har studerat, antalet kurser som fullgjorts i läroämnena och vitsordet i varje läroämne med ord och med siffror (till exempel: berömliga...9) eller enbart att läroämnet har fullgjorts med godkänt resultat (avlagd).

För temastudierna antecknas de kurser som slutförts med godkänt resultat, namnet på kurserna och en anteckning om avlagd kurs (avlagd).

I avgångsbetyget och i ett betyg över slutförd lärokurs ska det också finnas en punkt för tilläggsuppgifter. Här antecknas de intyg över prestationer i anslutning till gymnasiestudierna som ges som bilagor till och kompletterar avgångsbetyget, till exempel avlagda gymnasiediplom och prov i muntlig språkfärdighet. Därtill specificeras övriga studier som hör till gymnasiets lärokurs och som inte ingår i ämneslärokurserna.

Om en studerande har läst över hälften av kurserna i en ämneslärokurs på ett annat språk än skolans egentliga undervisningsspråk, ska detta antecknas i betyget under tilläggsuppgifter.

I ett skiljebetyg från gymnasiet antecknas läroämnena och de avlagda kurserna samt övriga gymnasiestudier som den studerande har fullgjort. I betyget antecknas för varje kurs ett siffervitsord eller att kursen har avlagts (A = avlagd, U = underkänd).

Gymnasiet ska föra ett register över de studerandes studieprestationer, där avlagda kurser och kursvitsord framgår.

För gymnasiets hela lärokurs ges inget allmänt vitsord, vare sig som medeltal av vitsorden i de olika läroämnena eller på annat sätt.

Det totala antalet kurser som den studerande avlagt antecknas i betyget. I det totala antalet kurser räknas inte underkända kurser i temastudier som avlagts som nationella fördjupade kurser, underkända lokala fördjupade kurser, underkända nationella tillämpade kurser eller underkända lokala tillämpade kurser.

Utbildningsanordnaren beslutar om betygens utformning.

Intyg över prov i muntlig färdighet och gymnasiediplom ges som bilagor till avgångsbetyget från gymnasiet.

Intyg över prov i muntlig färdighet

I intyget över provet i muntlig språkfärdighet som fastställs i gymnasieförordningen antecknas följande uppgifter:

- *intygets namn*
- *utbildningsanordnarens namn*
- *datum för tillståndet att ordna gymnasieutbildning som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet*
- *läroanstaltens namn*
- *den studerandes namn och personbeteckning*
- *i vilket språk och i vilken lärokurs provet avlagts samt provvitsord*
- *ort, datum när betyget utfärdats (samma datum som på avgångsbetyget från gymnasiet) och rektors underskrift*
- *bedömningsskalan.*

Betyg över avlagt gymnasiediplom

Gymnasiediplomet är en bilaga till avgångsbetyget från gymnasiet och antecknas under tilläggsuppgifter. I gymnasiediplombetyget antecknas följande uppgifter:

- *betygets namn*
- *utbildningsanordnarens namn*
- *datum för tillståndet att ordna gymnasieutbildning som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet*
- *läroanstaltens namn*
- *den studerandes namn och personbeteckning*
- *läroämne eller motsvarande, i vilket gymnasiediplomet avlagts*
- *vitsord*
- *antalet kurser som avlagts i det läroämne som gymnasiediplomet gäller, inklusive diplomkursen*
- *ort, datum när betyget utfärdats (samma datum som på avgångsbetyget från gymnasiet) och rektors underskrift*
- *bedömningsskalan.*

8. Den kontinuerliga utvecklingen och utvärderingen av verksamheten

Gymnasieutbildningen i Vanda

Målen för gymnasiets verksamhet skrivs in i resultatkort och därifrån tillämpas de i gymnasiets verksamhetsplan. Förverkligandet av målen utvärderas läsårsvis.

Gymnasiet utför olika enkäter åt de studerande, vårdnadshavarna och till personalen. Dessa är bl.a. Skolhälsoundersökningen, Kommun10-undersökningen, kartläggningen av arbetsförhållandena, Huvudstadsregionens serviceenkät och enkäter som gymnasierna utför själva. Personalen, de studerande och vårdnadshavarna deltar i utvärderingen av enkäternas resultat. Utgående från resultaten väljer gymnasierna sina utvecklingsmål och lägger upp en plan för åtgärdernas förverkligande.

Läroplanen utvecklas och uppdateras vid behov. Vanda stad använder också regelbundet CAF-utvärderingar i sina skolor och gymnasier för kvalitetssäkringen (Common Assessment Framework).

9. Övriga planer

Enligt 13 § i [lagen om elev- och studerandevård \(1287/2013\)](#) ansvarar utbildningsanordnaren för att det för varje läroanstalt utarbetas en studerandevårdsplan som beskriver hur studerandevården ska genomföras, utvärderas och utvecklas.

Enligt 21 § 3 mom. i [gymnasielagen \(629/1998, ändrad genom lag 1268/2013\)](#) ska utbildningsanordnaren i samband med läroplanen utarbeta en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasserier samt verkställa planen och övervaka att den följs och genomförs. Planen ska skrivas in i läroanstaltens studerandevårdsplan [[Lag om elev- och studerandevård \(1287/2013\)](#), 13 §].

Enligt 21 § 3 mom. i [gymnasielagen \(629/1998, ändrad genom lag 1268/2013\)](#) ska utbildningsanordnaren i samband med läroplanen utarbeta en plan och anvisningar om användningen av disciplinära åtgärder och förfaringsätt.

Enligt 5 a § i [lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män \(609/1986, ändrad genom lag 1329/2014\)](#) ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och de studerande årligen utarbetas en jämställdhetsplan för varje läroanstalt. I stället för en årlig genomgång kan planen utarbetas för högst tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan inkluderas i läroplanen eller i någon annan av läroanstaltens planer.

Enligt 6 § 2 mom. i [diskrimineringslagen \(1325/2014\)](#) ska utbildningsanordnaren se till att varje läroanstalt har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Likabehandlingsplanen kan ingå i läroplanen.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Följande dokument kompletterar läroplanen för gymnasieutbildningen i Vanda:

Gymnasieutbildningens gemensamma planer

- Välmående för gymnasisterna i Vanda – Gymnasiernas gemensamma studerandevårdsplan (10.6.2014)
- Arbetslivsmotsvarighetsplan (utarbetas under läsåret 2016–2017)
- Plan och anvisningar om användningen av disciplinära åtgärder (utarbetas hösten 2016)

Gymnasievisa planer

- Gymnasiets läroplan
- Verksamhetsplan som utarbetas läsårsvis
- Verksamhetsplan för studerandevården
- Välmåendemapp, som innehåller följande dokument:
 - Utvärdering av studiemiljöns säkerhet och arbetsförhållanden
 - Läroanstaltens ordningsregler eller andra ordningsregler som tillämpas i den
 - Gymnasievis verksamhetsplan för studerandevården
 - Läroanstaltens räddningsplan
 - Plan över åtgärder under plötsliga kriser samt hot- och farosituationer
 - Plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasserier
 - Plan för att förebygga och ingripa i användningen av rusmedel
 - Anvisning om förebyggande av olyckor och första hjälpen
 - Kommunikationsanvisning
- Jämställdhetsplan (16.12.2014)
- Likabehandlingsplan (utarbetas hösten 2016)
- Plan för internationalism

10. oppimistavoitteet-ja-opetuksen-keskeiset-sisallot

10.1. Allmänna mål för undervisningen

Undervisningen och den övriga verksamheten i gymnasiet ska ordnas enligt de allmänna riksomfattande målen för gymnasieutbildningen som fastställs i statsrådets förordning (942/2014) så att den studerande ska ha möjlighet att utvecklas till en bildad samhällsmedlem, att tillägna sig kunskaper och färdigheter som förutsätts i en föränderlig värld och utveckla förmåga till livslångt lärande. Målen betonar betydelsen av en bred allmänbildning och förståelse för helheter samt uppmuntrar till etiskt ansvarsfull och aktiv medverkan på lokal, nationell och internationell nivå.

Gymnasieutbildningen ska stärka den studerandes medvetenhet om hur mänsklig verksamhet påverkar miljön. Undervisningen ska vägleda den studerande att förstå nödvändigheten och de olika dimensionerna av en hållbar livsstil. Undervisningen ska uppmuntra den studerande att ge akt på och hantera etiska frågor, konflikter och spänningar ur flera perspektiv. Undervisningen ska även sporra den studerande att påverka och arbeta för ett mer rättvist och mer hållbart samhälle och en värld som visar respekt för de mänskliga rättigheterna.

Under gymnasietiden ska den studerande få mångsidiga erfarenheter av att bygga ny kunskap också över läroämnesgränserna. Den studerande ska utveckla sin förmåga att söka och tillämpa information och lösa problem. Den studerande ska få erfarenheter av undersökande lärande och av att bidra till vetenskap och forskning. Undervisningen ska även bidra till att utveckla den studerandes multilitteracitet. Målet är att den studerande ska förstå språket inom olika vetenskapsområden och konstarter samt kunna producera och tolka olika texter. Den studerande ska även vänja sig vid att utvärdera och kritiskt granska olika slag av information. Språk ska värdesättas och lyftas fram på ett mångsidigt sätt inom gymnasieutbildningen. Den studerande ska utveckla sin förmåga att kommunicera såväl på de båda inhemska språken som på främmande språk. Undervisningen ska vägleda den studerande att utveckla sin digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för informationsteknologi samt att använda digitala verktyg på ett ändamålsenligt, ansvarsfullt och tryggt sätt i både individuellt och kollaborativt arbete.

Genom att sporra den studerande att utveckla sin kommunikations-, samarbets- och uttrycksförmåga, kan man inom gymnasiestudierna skapa gemenskap, delaktighet och välbefinnande. I studierna ska de studerande få erfarenheter av målinriktad verksamhet och kollaborativt lärande i team och projekt. Gymnasieutbildningen ska uppmuntra de studerande att använda uttrycksformer som är karaktäristiska för olika konstarter och att delta i konst- och kulturlivet. Fysisk aktivitet och hälsosamma levnadsvanor ska ses som grundläggande förutsättningar för hälsa och välbefinnande.

Under gymnasietiden ska den studerande utveckla och bredda sin förmåga att lära sig att lära. Den studerande ska lära känna sina styrkor och utvecklingsbehov som lärande individ och att lita på sina möjligheter att lära sig. Det är viktigt att den studerande inser betydelsen av att engagera sig för det egna lärandet, och på så sätt stärker sin förmåga att självständigt ta ansvar för sitt lärande. Gymnasieutbildningen ska hjälpa den studerande att hitta lämpliga studiestrategier och utveckla sin förmåga att använda dem. Under gymnasietiden ska den studerande utveckla en god förmåga och vilja att studera livet ut.

Gymnasieutbildningen ska stärka den studerandes identitet och hjälpa den studerande att förstå sitt värde som unik individ. Förutsättningarna för att skapa en undervisning som är genusmedveten och jämställdhetsmedveten är att man har förståelse för olika sexuella läggningar och könsaspekter. Undervisningen ska ge den studerande kunskaper om och erfarenhet av olika utbildningsmöjligheter, samhälle och arbetsliv. Denna undervisning hjälper den studerande att planera sin framtid, fortsatta utbildning och sitt framtida yrke. Utbildningen ska stärka de

studerandes jämlika och likvärdiga möjligheter att utveckla sina kunskaper och att göra val både under studietiden och inför framtiden.

10.2. Temaområden

Temaområdena behandlar högaktuella samhällsfrågor som är centrala för utbildning och fostran. Temaområdena tar också upp aktuella värdegrundsfrågor. De facto innehåller de både ämnesövergripande teman och centrala kompetenser. Temaområdena har beaktats i ämnesdelarna i läroplansgrunderna och i de teman som är centrala då man utvecklar verksamhetskulturen i gymnasiet.

Gemensamma mål för alla temaområden är att den studerande ska

- utforska och analysera nutida företeelser och miljöer
- förstå samband, interaktion och beroendeförhållanden mellan olika företeelser samt kunna strukturera större helheter på ett sätt som sammanför och kombinerar olika kunskaps- och färdighetsområden
- ha möjligheter till kunskapsdelning, kollaborativt lärande och att komma med gemensamma idéer och lösningar samt möjligheter till kreativ problemlösning och kreativt tänkande
- kunna framföra underbyggda åsikter om sådant hen önskar förändra och bli motiverad att arbeta för en hållbar framtid.

Gemensamma temaområden för alla gymnasier är

- aktivt medborgarskap, entreprenörskap och arbetsliv
- välbefinnande och trygghet
- hållbar livsstil och globalt ansvar
- kulturkompetens och internationalism
- medier och multilitteracitet
- teknologi och samhälle.

Utöver dessa kan utbildningsanordnaren också godkänna andra temaområden i läroplanen.

Temaområdena ska kompletteras och konkretiseras i läroplanen. Temaområdena ska beaktas i undervisningen i alla läroämnen och ge gymnasiet verksamhetskultur. Innehållet i temastudierna (kapitel 5.22) kan väljas utgående från temaområdena. Volontärbete, arbetspraktik eller någon annan verksamhet utanför gymnasiet kan utgöra en del av ett temaområde.

Aktivt medborgarskap, entreprenörskap och arbetsliv

Målet för temaområdet är att stärka de studerandes vilja och förmåga att delta som aktiva medborgare i samhället samt att öka deras kännedom om arbete, arbetsliv och entreprenörskap. Temaområdet ska ge de studerande läroupplevelser som inspirerar dem att ta initiativ, agera på ett företagsamt och ansvarsfullt sätt, samarbeta och att tänka kritiskt, konstruktivt och på vetenskaplig grund. Erfarenheter av att delta, påverka och arbeta samt att reflektera kring dessa erfarenheter utgör det centrala innehållet i temaområdet.

Målet är att den studerande ska

- förstå principerna för hur medborgarsamhället, företag och den offentliga makten fungerar, analysera samhällsfrågor och bredda sin kunskap om arbetslivet
- förstå utgångspunkterna för arbetsliv och entreprenörskap samt fördjupa sig i olika former av entreprenörskap och arbete, ekonomiska verksamhetsprinciper och framtidsutsikter

- få erfarenheter av att delta i medborgarsamhället och i arbets- och företagslivet samt hitta egna intresseområden, tillvägagångssätt och påverkningsmöjligheter
- utveckla och tillämpa färdigheter som förutsätts i medborgarsamhället och arbetslivet, såsom språkkunskaper samt kommunikativa och interaktiva färdigheter
- kunna använda sin yttrandefrihet och analysera gränserna för ansvarsfull yttrandefrihet med hjälp av aktuella exempel
- lära sig att planera sina handlingar, tänka på ett förutseende sätt, bedöma situationer samt att ta rimliga risker och även klara av misslyckanden och besvikelser
- våga komma med idéer, ta initiativ, starta diskussioner och påverka i olika sammanhang
- bli medveten om sina färdigheter, styrkor och intressen samt kunna göra genomtänkta val som gäller studier och arbete.

Studiemiljöer som stödjer genomförandet av temaområdet ska utvecklas i samarbete med de studerande samt andra aktörer, såsom olika organisationer och företag. Närdemokrati, olika slag av medier och ungdomsgrupper erbjuder vägar till ett aktivt medborgarskap. De studerande ska utveckla sin kännedom om närings- och arbetslivet genom att utforska dessa områden i praktiken och med hjälp av olika informationskällor. Projekt kring övningsföretag samt projekt tillsammans med företag, högskolor och andra läroanstalter kan utgöra en del av temaområdet.

Gymnasieutbildningen i Vanda

De studerandes delaktighet är en av hörnstenarna i verksamhetskulturen i Vanda. De studerande uppmuntras att delta i utvecklingen av studierna, den egna skolan, gymnasieutbildningen samt i utvecklandet av samhället och beslutsfattandet. De studerandes påverkningskanaler kan vara t.ex. studeranderådet, olika team vid det egna gymnasiet, arbetsgrupper, ungdomsfullmäktige samt olika föreningar. De studerande bekantar sig med medborgarsamhällets principer genom de val och debatter som ordnas på gymnasiet. De studerande är aktiva i planeringen av de egna studierna och tar ansvar för sina egna val. Målet är att de studerande tar till sig det aktiva medborgarskapet som en livsattityd och kan använda sin yttrandefrihet ansvarsfullt.

De studerande lär känna och får erfarenheter av arbets- och näringslivets innehåll, krav och behov, genom de temadagar, företagsbesök och företagsamhetskurer som ordnas. Det här kan också ske genom de samarbetsprojekt som förverkligas tillsammans med näringslivet och olika organisationer. Som samarbetspartner kan fungera bland annat företag och organisationer i Vanda.

Målet är att de studerande som en del av sina gymnasiestudier skall lära sig färdigheter och kunskaper som behövs i arbetslivet, så som språkkunskaper, kommunikationsfärdigheter och sociala färdigheter. De studerande tar till sig en positiv och öppen attityd gentemot företagsamhet och förstår och får erfarenhet av företagets verksamhetsförutsättningar och de olika skedena i företagets livscykel.

Välbefinnande och trygghet

Målet för temaområdet är att ge de studerande en överblick över de psykiska, sociala, fysiska, samhälleliga och kulturella faktorer som påverkar vårt välbefinnande, vår hälsa och vår trygghet. Det centrala innehållet i temaområdet är livskompetens och självkännedom samt kunskaper, färdigheter, attityder, värderingar och vilja som främjar välbefinnande och trygghet. Målet är att uppmuntra de studerande till en aktiv livsstil. Därtill ska de studerande lära sig att stärka skyddsfaktorer som främjar den mentala hälsan och att identifiera möjliga riskfaktorer.

Målet är att den studerande ska

- kunna beskriva psykiskt, socialt, fysiskt och kulturellt välbefinnande och förstå den mänskliga mångfalden och människors olika behov och livssituationer

- *förstå faktorer som påverkar den egna hälsan och tryggheten samt gymnasiets och samhällets välbefinnande och trygghet och kunna reflektera över hur man själv kan främja dessa faktorer*
- *kunna identifiera faktorer som försämrar välbefinnandet, såsom mobbning, trakasseri, rasism och att lämna någon utanför gruppen, samt kunna försvara sig och andra mot sådant*
- *kunna hantera motsättningar och konflikter på ett konstruktivt sätt, också genom att medla*
- *kunna tackla problem- och undantagssituationer samt vid behov söka och hänvisa andra att söka hjälp som erbjuds inom servicesystemet*
- *kunna arbeta till förmån för sitt eget och andras välbefinnande och sin egen och andras säkerhet i gymnasiet, närmiljön och samhället*
- *känna till samhällsrelaterade åtgärder som främjar välbefinnande och trygghet och kunna möta osäkerheten i en föränderlig värld.*

Temaområdet ska utgöra en del av gymnasiets verksamhetskultur som bidrar till välbefinnande och trygghet och präglas av gemenskap och omsorg om varandra. Välbefinnande- och trygghetsaspekten ska också omfatta studerandekårsverksamheten, samarbetet mellan hem och läroanstalt, skolmåltiden och studerandevården. Gymnasiet kan genomföra temaområdet i samarbete med ungdoms-, idrotts-, kultur- och socialväsändet samt med polisen och räddningsverket.

Gymnasieutbildningen i Vanda

I gymnasierna i Vanda upprätthålls och utvecklas en kultur som präglas av samhörighet och främjar de studerandes hälsa och välmående. I gymnasiet ordnas olika evenemang som stärker gruppandan och gemenskapskänslan. Målet är att de studerande lär sig att ta ansvar för det gemensamma välmåendet och vågar ta upp saker som bekymrar dem.

De studerande deltar i behandlingen av resultaten från kartläggningar om välmående som görs i gymnasiet och i valen av förbättringsåtgärder, och får på det här sättet kännedom om olika faktorer som påverkar välmåendet. Genom att välmående diskuteras under träffar med grupphandledaren, lektioner och temadagar får de studerande beredskap att känna igen psykiskt illamående och hur man kan förebygga och ingripa i det. De studerande lär sig att ta ansvar för sitt eget handlande och förstå hur sömn, näring, motion och sociala nätverk påverkar välmåendet och studieframgången. De studerande får under gymnasietiden information om social- och hälsovårdstjänster som främjar välmåendet och kan vid behov söka hjälp åt sig själv och sina anhöriga. Alla medlemmar i gymnasiesamfundet bär ansvar för att främja välmåendet och delta i välmåendearbetet.

Hållbar livsstil och globalt ansvar

Målet för temaområdet är att sporra de studerande att tillägna sig en hållbar livsstil samt arbeta för en hållbar utveckling. Syftet med en hållbar utveckling är att säkerställa dagens och framtida generationers möjligheter till ett gott liv på lokal, regional och global nivå. Utgångspunkten är att anpassa den mänskliga verksamheten till naturens bärkraft och de begränsade naturresurserna samt att upprätthålla ekosystemtjänsterna. Målet är att de studerande utvecklas till ansvarsfulla aktörer med förmåga och vilja att i sitt eget liv verka för en hållbar framtid.

Målet är att den studerande ska

- *känna till grundläggande fakta om de ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella dimensionerna av en hållbar livsstil och förstå att man uppnår en hållbar livsstil endast genom att kombinera dessa*
- *kunna analysera och bedöma förändringar i naturmiljöer, byggda miljöer och sociala miljöer samt våga arbeta för positiva lösningar*
- *känna till faktorer som påverkar klimatförändringen och hotar den biologiska mångfalden samt förstå vad de innebär för miljön och mänsklig verksamhet*

- kunna analysera globaliseringen och hur den påverkar en hållbar livsstil lokalt och globalt samt känna till olika sätt att minska fattigdom och ojämlikhet
- kunna analysera samband mellan en hållbar livsstil, produktions- och konsumtionssätt samt politiska beslut
- leva enligt en sådan livsstil som förutsätts för att föra vidare vårt natur- och kulturarv till kommande generationer
- kunna samarbeta med olika parter för att gemensamt främja en hållbar och rättvis utveckling.

Temaområdet ska ge de studerande en överblick av sådant som borde förändras och hur omfattande dessa behov är. Dessutom ska man framhålla förbättringar som redan gjorts, i riktning mot en hållbar livsstil, och sådana områden som man kan påverka och förändra. För att utvecklas till medborgare som aktivt främjar hållbar utveckling måste de studerande få uppleva att deras egna val och handlingar har betydelse.

Inkludering av ett globalt ansvarsperspektiv i gymnasiets verksamhet över lag främjar en hållbar livsstil. Gymnasiet kan även stödja en hållbar utveckling genom att utarbeta ett eget program för hållbar utveckling. De studerandes delaktighet är central då man genomför programmet. Det är också viktigt att samarbeta med olika organisationer och aktörer.

Gymnasieutbildningen i Vanda

Hållbar utveckling är en viktig del av verksamhetskulturen i gymnasierna i Vanda. All verksamhet i gymnasiet skall främja ett positivt förhållande till en hållbar livsstil. Hållbar utveckling är en av Vanda stads tre värderingar. Hållbar utveckling tas i beaktande ur en ekologisk, ekonomisk och social, likväl som ur en kulturell synvinkel. Målet är att den studerande förstår att en hållbar livsstil är möjlig att uppnå endast genom att ta i beaktande och samordna alla de här olika synvinklarna på hållbar utveckling.

Under gymnasietiden funderar de studerande vad deras egna val betyder för en hållbar livsstil. Erfarenhet av att göra egna val får den studerande t.ex. via deltagande i olika projekt i skolan och när de väljer hurdant studiematerial de vill inhandla. I gymnasiets verksamhet återanvänds så mycket material som möjligt och allt mer material finns bara i elektronisk form. Den inställning till en hållbar livsstil som de studerande erhåller under gymnasietiden följer med dem ännu efter gymnasiet och de lär sig att tillämpa den kunskap och de färdigheter de fått om hållbar utveckling också utanför gymnasiet.

De studerande har en aktiv roll i planeringen av åtgärder och projekt som främjar hållbar utveckling i det egna gymnasiet. Det kan vara att ansöka om ett certifikat för hållbar utveckling av något slag, kurser i hållbar utveckling, arrangerande av temadagar eller förverkligande av en insamling eller återvinning av material. De studerande lär sig att se samband mellan olika fenomen och gestalta allt större helheter samt att agera till förmån för en hållbar livsstil även ur ett globalt perspektiv.

Kulturkompetens och internationalism

Målet för temaområdet är att vidareutveckla de studerandes flerspråkighet och kunskap om kulturer, att stödja dem att utveckla sin kulturella identitet och att uppmuntra dem att medverka i kulturellt mångfaldiga sammanhang. En central utgångspunkt för temaområdet är de studerandes egen erfarenhetsvärld, där olika identiteter, språk, religioner och livsåskådningar lever sida vid sida och i växelverkan med varandra. De studerande ska ges möjligheter att undersöka hur delaktighet och handlingsförmåga utvecklas i ett kulturellt mångskiftande samhälle, i ett internationellt arbetsliv och i en mångfasetterad och komplex värld.

Målet är att den studerande ska